

**Затверджено
Наказ ректора Національної
школи суддів України
27.07.2023 № 26**

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОБОТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ СУДДІВ УКРАЇНИ ЗА I ПІВРІЧЧЯ 2023 РОКУ

Київ – 2023

ВИЗНАЧЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЗАВДАНЬ

Основні завдання, на виконання яких було спрямовано діяльність Національної школи суддів України у першому півріччі 2023 року (далі – НШСУ, Школа) визначаються Законом України “Про судоустрій і статус суддів”, Стратегією розвитку суддівської освіти в Україні на 2021–2025 роки, що затверджена рішенням Науково-методичної ради Національної школи суддів України від 18 грудня 2020 року та Планом науково-дослідної та науково-методичної роботи НШСУ на 2023 рік.

В умовах воєнного стану, запровадженого внаслідок повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, НШСУ виходила з того, що її ключовими завданнями є якнайшвидша організація суддівської освіти з питань, пов’язаних із міжнародним гуманітарним правом, воєнними та військовими злочинами, злочинами проти людяності, злочинами проти національної безпеки і оборони, а також забезпечення варіативності видів навчальних продуктів, гнучкості в їх використанні, удосконалення тренінгових та альтернативних форм і методів навчання суддів, зокрема дистанційних.

При цьому навчальні та організаційні цілі діяльності НШСУ було спрямовано на її інституційний розвиток, використання форм і методів навчання адаптованих до умов воєнного часу, оптимізацію структури та чисельності НШСУ.

Так, у першому півріччі 2023 року проведено підготовку суддів Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду та Апеляційної палати ВАКС, а також **12** спеціалізованих тематичних тренінгів і семінарів-практикумів, що були обов’язковими для суддів місцевих та апеляційних судів усіх юрисдикцій. Протягом звітнього періоду відбулося **22** загальноукраїнських тематичних семінари з питань воєнних злочинів, злочинів проти людяності та злочинів проти основ національної безпеки України, у яких взяли участь судді місцевих і апеляційних судів з усіх регіонів України.

Загалом, у цей період за рахунок Державного бюджету України та коштів міжнародних організацій проведено **92** заняття із підготовки та періодичного навчання суддів, які різними формами навчання охопили **5 010** суддів.

У програмах підготовки всіх категорій суддів важлива увага відводилась навчальним заходам, тематично пов’язаними із наслідками війни, зокрема: воєнними злочинами, злочинами проти людяності, відшкодування шкоди, заподіяної воєнними злочинами, військовими злочинами, кваліфікацією злочинів проти основ національної безпеки України, механізмами реалізації кримінальної відповідальності за воєнні злочини.

У цих умовах Національна школа суддів України докладала значних зусиль для посилення і поглиблення міжнародної співпраці, подальшого розвитку міжсуддівського діалогу з метою імплементації міжнародних правових стандартів підготовки суддів, а також опанування досвіду європейських країн із проблем відповідальності за скоєння міжнародних правопорушень, застосування судами норм міжнародного гуманітарного права. Це дозволило залучити до викладання відомих фахівців зарубіжних країн: науковців, суддів, юристів Міжнародного кримінального суду, суддів й прокурорів провідних європейських країн та спеціальних трибуналів по воєнним злочинам.

На сьогодні Національна школа суддів України з тематики відправлення правосуддя співпрацює із закладами та установами низки зарубіжних країн, зокрема Італії, Франції, США, Нідерландів, Польщі, Болгарії, а також із 30 проектами та програмами міжнародної технічної допомоги.

Так, упродовж першого півріччя поточного року проведено ряд наступних навчальних заходів: “Воєнні злочини: матеріальний та процесуальний аспекти”, “Воєнні злочини проти власності: елементи злочину та міжнародна практика”, “Застосування норм міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права під час судового розгляду справ про військові та воєнні злочини”, “Прийнятність юрисдикції Міжнародного кримінального суду”, “Допустимість доказів у провадженнях, що розглядаються міжнародними судами”, “Розслідування та судовий розгляд міжнародних злочинів та тяжких порушень прав людини”, “Робота з вразливими свідками під час судового розгляду справ, пов’язаних із воєнними злочинами”, “Розгляд спорів щодо публічних закупівель господарськими судами”, “Розгляд спорів щодо публічних закупівель адміністративними судами”, “Особливості судового розгляду справ щодо викривачів корупції”, “Надання пояснень та свідчень в суді – допит та перехресний допит свідків у суді”, “Управління судовим процесом”, “Семінар для суддівства з питань відступу від та застосування Європейської конвенції з прав людини під час війни в Україні чи іншої суспільної небезпеки, що загрожує життю нації у кримінальному судочинстві”, “Введення в міжнародну систему захисту прав людини”, “Підготовка тренерів із впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду”, “Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту”, “Перспективи розвитку в Україні відновних підходів у кримінальному провадженні”, “Особливості розгляду кримінальних проваджень стосовно ветеранів АТО/ООС”, тощо.

У січні та лютому 2023 року в місті Варшава проведені тренінги для суддів “Воєнні злочини: матеріальний та процесуальний аспекти”, а у березні тренінг щодо розгляду воєнних злочинів за програмою “Рівний рівному” за підтримки Програми “Розвиток судових компетентностей для України”. Також у травні в місті Бухарест для українських суддів проведені вступний і поглиблений тренінги щодо кіберзлочинності та електронних доказів.

У першому півріччі 2023 року продовжувалася імплементація нових навчальних модулів, підвищення якості та ефективності суддівської освіти. Чільне місце приділялося розвитку змішаного та дистанційного навчання, розробленню нових курсів та методичних посібників для викладачів-тренерів і майбутніх суддів.

До законодавчо визначених завдань НШСУ також віднесено підготовку працівників апаратів судів і підвищення рівня їхньої кваліфікації. Така підготовка здійснюється відповідно до Порядку, стандартизованих програм, календарних планів підготовки і підвищення рівня кваліфікації помічників суддів, працівників апаратів судів, а також календарних планів дистанційної підготовки. Зокрема, у першому півріччі 2023 року НШСУ проведено 269 навчальних заходів для працівників апаратів судів. Загалом, у звітному періоді пройшли підготовку та підвищили свій професійний рівень **16087** помічників суддів та працівників апаратів судів, що на 40% більше ніж у цей же період 2021 року та на 25,5% більше ніж за 6 місяців 2022 року.

Національна школа судів України продовжила підготовку працівників Служби судової охорони і підвищення рівня їхньої кваліфікації. Зокрема, за перше півріччя 2023 року НШСУ на різних тематичних заняттях було підготовлено **2 440** працівника ССО. При цьому значна частина занять стосувалася питань належної організації роботи судових установ в умовах воєнного стану. Крім того, розроблено та апробовано тренінг “Роль працівників Служби судової охорони у роботі суду в надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного стану” та семінар-практикум “Захист соціальних та інших прав працівників Служби судової охорони”. До груп розробників цих курсів увійшли судді, співробітники Служби судової охорони та працівники Національної школи суддів України.

З метою економії бюджетних коштів, виділених на утримання Національної школи суддів України у 2023 році, значну частину працівників було переведено на режим роботи вимушеного простою, не заповнювались вакантні посади, а частину працівників було вивільнено. При цьому інтенсивність заходів суддівської освіти з огляду на потреби суддів суттєво виросла. Так, за перше півріччя 2023 року навчання у Національній школі суддів України пройшли **5 010** суддів, **16 087** помічників суддів і працівників апаратів судів та **2 440** працівника Служби судової охорони, тобто усього **23 537** слухачів.

НШСУ продовжує активно працювати над підтримкою і розвитком напрямків співробітництва. Зокрема, для концентрації та координації зусиль розроблено Комплексний план Національної школи суддів України щодо підвищення рівня професійної компетентності суддів при розгляді справ про воєнні злочини, у реалізації якого об'єдналися зусилля Школи та проєктів МТД

Європейського Союзу, Ради Європи, Європейської мережі суддівської освіти та Американської агенції з міжнародного розвитку. В основі цього плану: підготовка модельних судових рішень із основних категорій воєнних злочинів, розробка допоміжних методичних матеріалів (посібників, пам'яток, збірок документів – конвенцій, протоколів до них, практик застосування актів міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права тощо), проведення вебінарів і практикумів для суддів з актуальних питань воєнного права, створення системи індивідуального консультування суддів, до яких надійшли відповідні провадження. Останнє здійснюється у межах утвореної НШСУ Консультативної групи “С24” з числа провідних національних та міжнародних фахівців у сфері міжнародного кримінального права.

Підсумовуючи необхідно зазначити, Національна школа суддів України у своїй діяльності керується принципом, що суддівська освіта є запорукою демократичного розвитку суспільства, необхідною умовою здійснення правосуддя на засадах верховенства права, забезпечення кожному права на справедливий суд.

І. ПІДГОТОВКА СУДДІВ ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, ПЕРІОДИЧНЕ НАВЧАННЯ СУДДІВ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЇХНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

У першому півріччі 2023 року Національна школа суддів України продовжила реалізовувати основні завдання щодо підтримання та підвищення кваліфікації суддів в умовах воєнного стану відповідно до Закону України “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”, Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” від 24 лютого 2022 року № 64.

У першому півріччі 2023 року НШСУ продовжила опікуватися питаннями модернізації підготовки висококваліфікованих суддівських кадрів. Цей процес за змістом був спрямований на забезпечення принципу верховенства права під час здійснення правосуддя в умовах воєнного стану, своєчасне реагування на зміни в кримінальному та кримінально-процесуальному законодавстві, інших галузях права, практиці національних судів та Європейського суду з прав людини.

Підготовка та періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня кваліфікації в НШСУ здійснювалась відповідно до календарних планів підготовки та періодичного навчання суддів для підтримання їхньої кваліфікації, стандартизованих програм і програм підготовки відповідних категорій суддів, що формуються згідно з Положенням про підготовку та періодичне навчання суддів.

У програмах підготовки, зокрема дистанційної, усіх категорій суддів значне місце було відведено питанням пов'язаним із наслідками війни: воєнними злочинами, злочинами проти людяності, відшкодуванням шкоди, заподіяної РФ, військовими злочинами, питанням кваліфікації злочинів проти основ національної безпеки України, питанням про механізми реалізації кримінальної відповідальності за воєнні злочини, антикорупційного законодавства, суддівської етики та дисциплінарної відповідальності, виявленню актуальних питань у застосуванні практики Європейського суду з прав людини під час здійснення судочинства.

НШСУ в умовах, що склалися, реалізовує можливості дистанційної підготовки, проведення онлайн-занять, тренінгів, організації вебінарів тощо.

Так, у першому півріччі 2023 року було проведено 12 спеціалізованих тренінгів та семінар-практикумів, які в межах підготовки є обов'язковими для суддів місцевих та апеляційних судів усіх юрисдикцій.

Зокрема, проводились тренінги на теми:

- “Спори про захист права власності у господарській діяльності”;
- “Підстави відкриття зразкової справи. Формування та реалізація зразкової справи в судовій практиці”;
- “Актуальні питання, які виникають при розгляді спорів щодо проходження військової служби та захисту прав осіб, які постраждали внаслідок військової агресії”;
- “Закон України “Про адміністративну процедуру” та його вплив на здійснення адміністративного судочинства”;
- “Розгляд справ про неплатоспроможність фізичних осіб господарськими судами: проблеми та шляхи вирішення”;
- “Спори про захист права власності у господарській діяльності”;
- “Семінар-практикум: “Розгляд справ щодо кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості”;
- “Семінар “Розгляд справ про неплатоспроможність фізичних осіб господарськими судами: проблеми та шляхи вирішення”;
- “Семінар-практикум “Судові витрати: практика правозастосування у судах адміністративної юрисдикції”;
- “Семінар-практикум “Особливості розгляду цивільних справ з участю іноземного елемента щодо усиновлення, повернення дитини до держави її постійного проживання, позбавлення батьківських прав в умовах воєнного стану”;
- “Семінар-практикум “Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану”.

Національною школою судів України проведена підготовка для суддів Вищого антикорупційного суду за підтримки Проєкту USAID “Справедливість для всіх”, Антикорупційної ініціативи Європейського Союзу в Україні,

Німецького фонду міжнародного правового співробітництва, Проєкту Ради Європи “Зміцнення прав людини в системі кримінальної юстиції України”. За результатами проходження програми підготовки **38 суддів Вищого антикорупційного суду отримали сертифікати.**

Національною школою суддів України проведена підготовка для суддів Верховного Суду за підтримки Проєкту USAID “Справедливість для всіх”, Проєкту Ради Європи “Підтримка судової влади України в умовах війни та післявоєнного періоду”, Благодійної організації “Адвокати за міжнародний розвиток”, Великобританія, Проєкту Ради Європи “Забезпечення ефективної реалізації права на справедливий суд (стаття 6 ЄКПЛ) в Україні”, Проєкту Європейського Союзу “ПРАВО-Justice”, Проєкту “Гарантування дотримання прав людини при здійсненні правосуддя, фаза II”, Програми підтримки ОБСЄ для України, Проєкту Ради Європи “Посилення судових та позасудових засобів захисту прав осіб, постраждалих від війни в Україні”, Проєкту Ради Європи “Посилення заходів щодо протидії відмиванню коштів та фінансування тероризму в Україні”, Проєкту Ради Європи “Зміцнення прав людини в системі кримінальної юстиції України”, Німецького фонду міжнародного правового співробітництва, Проєкту Європейського Союзу “Підтримка реформи публічних закупівель в Україні”. За результатами проходження програми підготовки **164 судді Верховного Суду отримали сертифікати.**

Національна школа суддів України у першому півріччі 2023 року посилила співпрацю з міжнародними проєктами. Це дозволило залучити до викладання відомих фахівців зарубіжних країн: науковців, суддів, юристів Міжнародного кримінального суду, суддів й прокурорів провідних європейських країн та спеціальних трибуналів по воєнним злочинам.

Основні напрямки навчальних заходів у першому півріччі 2023 року – це навчальні заходи, пов’язані із наслідками війни: воєнними злочинами, злочинами проти людяності, відшкодуванням шкоди, заподіяної РФ, військовими злочинами, питанням кваліфікації злочинів проти основ національної безпеки України, питанням про механізми реалізації кримінальної відповідальності за воєнні злочини, питанням відшкодування шкоди, заподіяної воєнними злочинами.

У співпраці та за підтримки проєктів міжнародної технічної допомоги, міжнародних неурядових організацій, було проведено низку навчальних заходів, актуальних вебінарів для суддів та працівників апаратів судів зокрема:

- Серія тренінгів для тренерів “Воєнні злочини: матеріальний та процесуальний аспекти” (Проєкт “Розвиток судових компетентностей в Україні” (за фінансування уряду Сполученого Королівства));
- Тренінг “Воєнні злочини проти власності: елементи злочину та міжнародна практика” (Проєкт “Project Expedite Justice” (PEJ));
- Вебінари на тему: “Застосування норм міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права під час судового розгляду справ про військові

та воєнні злочини” (ГО “Всеукраїнська асоціація жінок-суддів” та проектом Академії Фольке Бернадотта “Місцеве самоврядування та верховенство права в Україні”);

- Вебінар “Прийнятність юрисдикції Міжнародного кримінального суду” (Інститут Наук Правних Польської академії наук, Проект ЄС “Право-Justice”);

- Вебінар “Допустимість доказів у провадженнях, що розглядаються міжнародними судами” (Проект “Право-Justice”);

- Навчальний курс “Розслідування та судовий розгляд міжнародних злочинів та тяжких порушень прав людини” (спільно з Проектом Європейського Союзу “Право-Justice”);

- Практичний курс “Робота з вразливими свідками під час судового розгляду справ, пов’язаних із воєнними злочинами” (спільно з Проектом Європейського Союзу “Право-Justice”);

- Навчальні курси “Розгляд спорів щодо публічних закупівель господарськими судами” та “Розгляд спорів щодо публічних закупівель адміністративними судами” (Проект підтримки реформи державних закупівель в Україні);

- Тренінг “Особливості судового розгляду справ щодо викривачів корупції” (Проект USAID “Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні “Взаємодія”);

- Вебінар “Надання пояснень та свідчень в суді – допит та перехресний допит свідків у суді” та “Управління судовим процесом” (Консультативна місія Європейського Союзу);

- “Семінар для суддівства з питань відступу від та застосування Європейської конвенції з прав людини під час війни в Україні чи іншої суспільної небезпеки, що загрожує життю нації у кримінальному судочинстві” (Проект Ради Європи “Забезпечення ефективної реалізації права на справедливий суд (стаття 6 ЄКПЛ) в Україні”);

- Тренінг “Введення в міжнародну систему захисту прав людини” (Громадська спілка “Українська Гельсінська спілка з прав людини”);

- Навчальний курс “Підготовка тренерів із впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду” (Проект ЄС “Право-Justice”);

- Тренінг із гендерної рівності та недискримінації “Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту” (Програма підтримки ОБСЄ для України).

- Семінар “Перспективи розвитку в Україні відновних підходів у кримінальному провадженні” (Консультативна місія Європейського Союзу);

- Вебінар “Особливості розгляду кримінальних проваджень стосовно ветеранів АТО/ООС” (ГО “Всеукраїнська асоціація жінок-суддів”).

У січні та лютому 2023 року в місті Варшава, Польща проведені тренінги для суддів “Воєнні злочини: матеріальний та процесуальний аспекти”, у березні проведений тренінг щодо розгляду воєнних злочинів за програмою “Рівний

рівному” за підтримки Програми “Розвиток судових компетентностей для України” (у співпраці з проектом “Розвиток судових компетентностей в Україні”, який фінансується Міністерством закордонних справ і у справах Співдружності Великої Британії), розглядалися питання геноциду, воєнних злочинів, злочинів проти людяності, злочини агресії, згвалтування та сексуальні злочини, практичні заняття з написання судових рішень.

У травні 2023 року у місті Бухаресті, Румунія для суддів проведені вступний та поглиблений тренінги щодо кіберзлочинності та електронних доказів, на яких вивчалися питання покращення рівнів розуміння та застосування передових методів правового аналізу представлених доказів під час підготовчого та основного судового розгляду.

Також було проведено низку семінарів для суддів та працівників апаратів судів, під час яких обговорювалися питання кримінальної відповідальності за воєнні злочини, відшкодуванням шкоди, заподіяної рф, військовими злочинами, здійснення правосуддя в умовах війни та інші:

- “Права дітей в умовах збройного конфлікту”;
- “Розгляд справ проти статевої свободи та статевої недоторканості”;
- “Захист прав і свобод осіб, які постраждали внаслідок збройних конфліктів”;
- “Базовий курс щодо найтяжчих міжнародних злочинів”;
- “Злочини в умовах воєнного або надзвичайного стану: кваліфікація та призначення покарання”;
- “Відповідальність за військові правопорушення”;
- “Кримінальна відповідальність військовослужбовців: особливості кваліфікації та призначення покарання”;
- “Правове підґрунтя волонтерської діяльності у воєнний час. Судова практика”;
- “Актуальна судова практика щодо спорів про захист права власності у господарській діяльності”;
- “Особливості розгляду цивільних справ з участю іноземного елемента щодо усиновлення, повернення дитини до держави її постійного проживання, позбавлення батьківських прав в умовах воєнного стану”;
- “Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану”;
- “Запобігання катуванню: матеріальні та процесуальні аспекти”;
- “Розгляд судами кримінальних проваджень про злочини проти основ національної безпеки України”;
- “Особливості здійснення господарського судочинства в умовах воєнного стану в Україні”;
- “Військові адміністративні правопорушення: питання кваліфікації та деякі процесуальні аспекти”;
- “Захист житлових прав: судова практика та особливості правового регулювання в умовах воєнного стану”;

- “Гарантії захисту трудових прав: судова практика та новели законодавчого регулювання під час воєнного стану”;
- “Судовий розгляд скарг щодо дискримінації у сфері праці: досвід Швеції та України”.

Для забезпечення інтерактивних та дистанційних форм навчання Національна школа суддів України використовує Інтернет, сучасні персональні комп’ютери (ноутбуки), фліпчарти, відеокамери, мультимедійні проектори, екрани, електронні системи клікерів, інтерактивні дошки та інші допоміжні засоби.

У першому півріччі 2023 року в рамках періодичного навчання суддів із метою підвищення рівня їхньої кваліфікації НШСУ проводила щоквартальні загальноукраїнські одноденні тематичні семінари. Усі судді місцевих і апеляційних судів, які виявили бажання відповідно до необхідності вдосконалення їхніх знань, вмінь і навичок із урахуванням індивідуальних потреб, взяли участь у цих семінарах за відповідною темою, реєструвались на вебсайті, після чого незалежно від принципу територіального закріплення формувались групи слухачів. **Усього було проведено 22 таких семінари.**

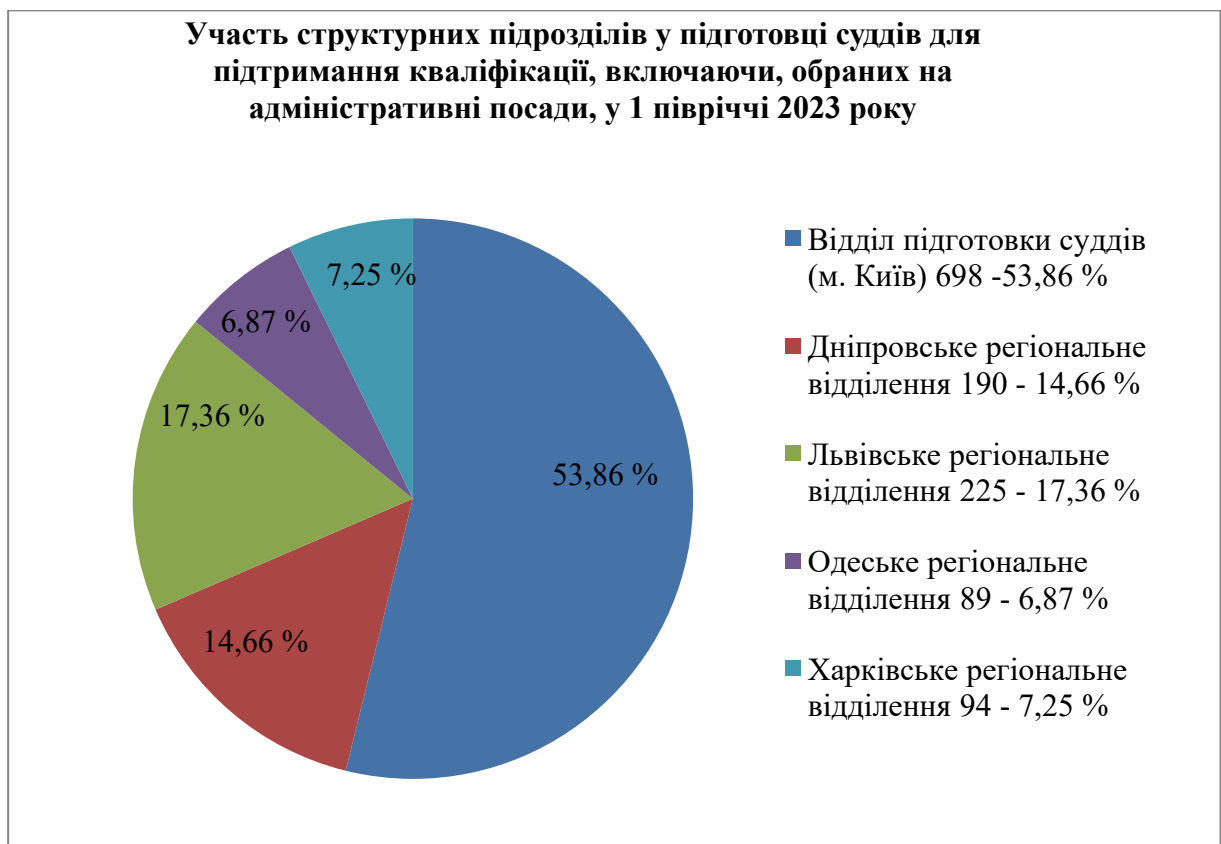
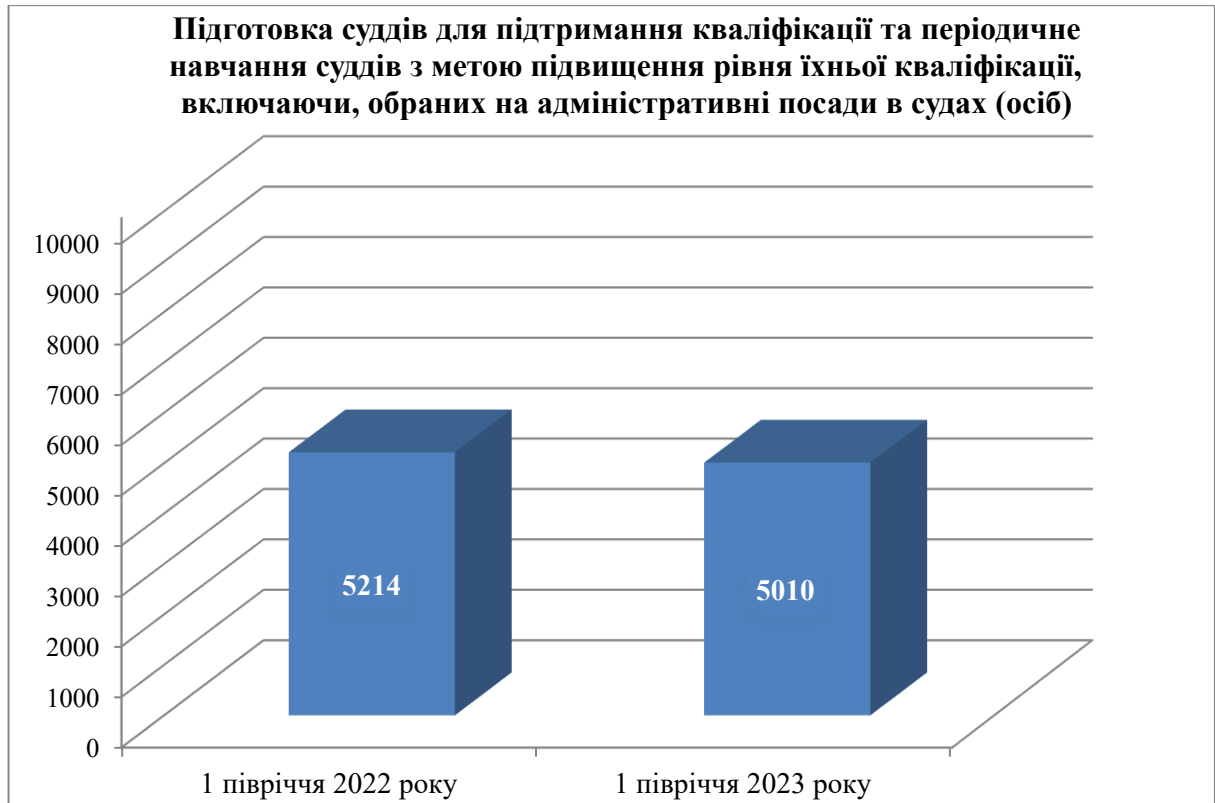
НШСУ активно впроваджує дистанційну форму для періодичного навчання суддів. У співпраці відділів НШСУ (інформаційних технологій, відділу підготовки суддів, відділу підготовки викладачів (тренерів) було проведено **38 дистанційних курсів, які успішно пройшли 277 слухачів.** Для суддів проведені такі дистанційні курси: “Судово-психологічна експертиза в цивільному процесі”, “Забезпечення гендерної рівності”, “Мова судово-процесуальної сфери”, “Психологічні особливості спілкування з

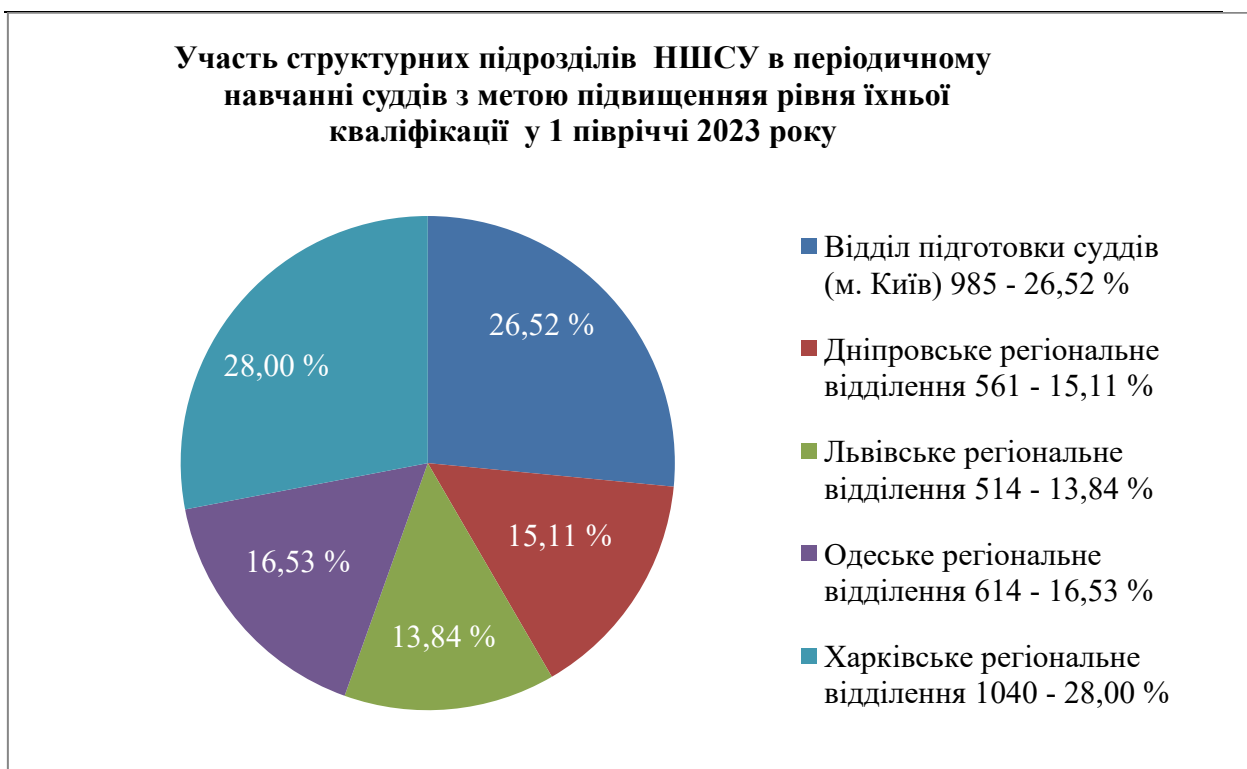
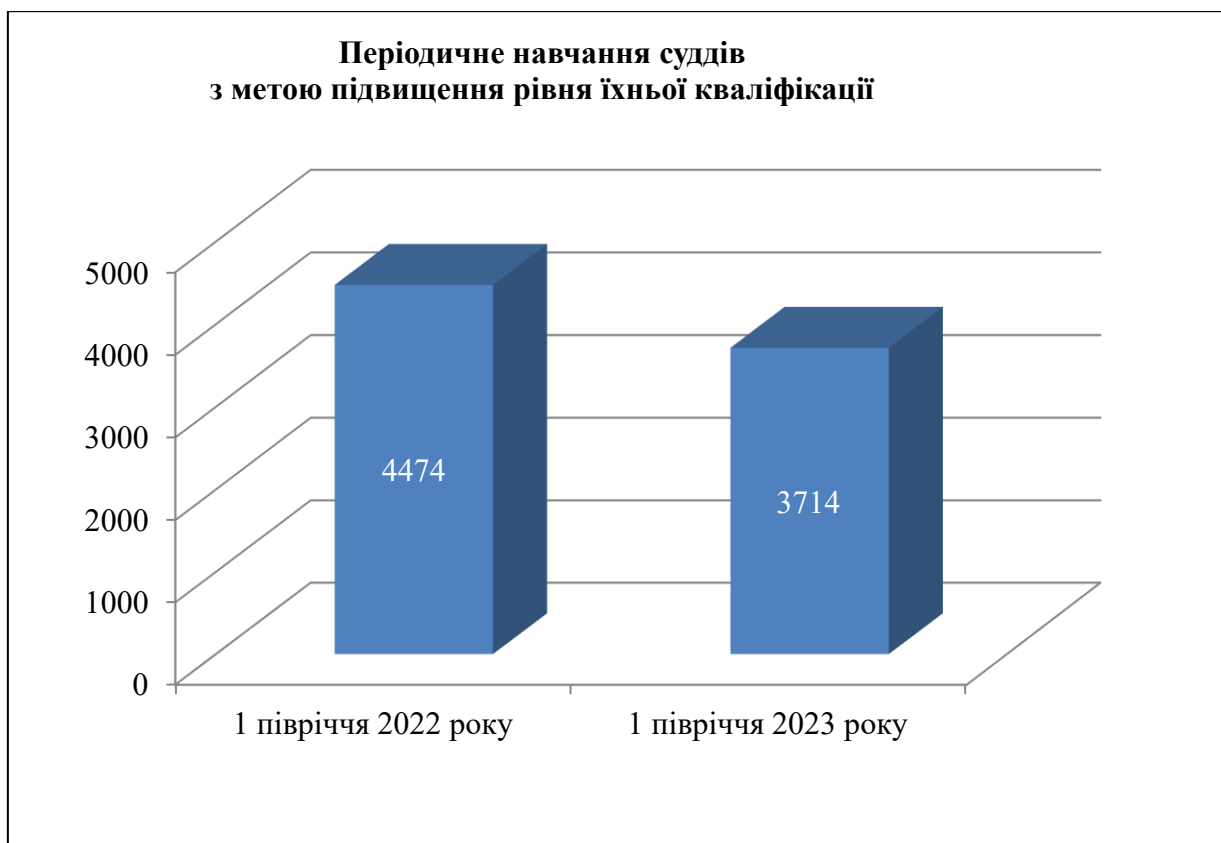
малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для суддів адміністративних судів”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві”, “Пробація в Україні: її роль у процесі судочинства та виконання кримінальних покарань”, “Докази і доказування в адміністративному судочинстві”, “Проблемні питання доказування у цивільному судочинстві”, “Соціономічна компетентність судді”, “Комунікації в діяльності судді”, “Демістифікація кіберзлочинності”, “Захист прав людини в умовах збройного конфлікту в Україні” Модуль 1. “Введення в міжнародну систему захисту прав людини”, “Розгляд кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством”, “Захист прав та інтересів дитини при вирішенні сімейних спорів”, “Суддівська етика. Добросесність”, “Актуальні питання застосування господарського процесуального законодавства”, “Розгляд справ щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості”, “Управління часом у суддівській діяльності”, “Врегулювання спорів за участі судді”, “Особливості розгляду корпоративних спорів”, “Практика розгляду судами кримінальних проваджень, передбачених ст.ст.130,132 КК України: проблемні аспекти”, “Практика розгляду судових спорів, що виникають із кредитних правовідносин (господарське судочинство)”, “Управління залом судового засідання”, “Розгляд спорів щодо правочинів: актуальні питання правозастосування (господарське судочинство)”, “Базовий курс з медіації”, “Забезпечення гендерної рівності”, “Захист прав людини в умовах збройного конфлікту в Україні”. Модуль 2 “Міжнародне гуманітарне право”, “Тренінг з питань економічної конкуренції, заходів торговельного захисту і державного захисту”. Модуль 1: Державна допомога, Модуль 2: Захист економічної конкуренції”, “Військові адміністративні правопорушення: особливості кваліфікації та процесуальні аспекти”, “Підстави відкриття зразкової справи. Формування та реалізація зразкової справи в судовій практиці”.

Усього у першому півріччі 2023 року за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів міжнародних організацій було проведено 92 заняття з підготовки та періодичного навчання суддів, у яких взяли участь:

- 1296 суддів для підтримання кваліфікації, включаючи, обраних на адміністративні посади;
- 3714 суддів у періодичному навчанні з метою підвищення рівня кваліфікації.

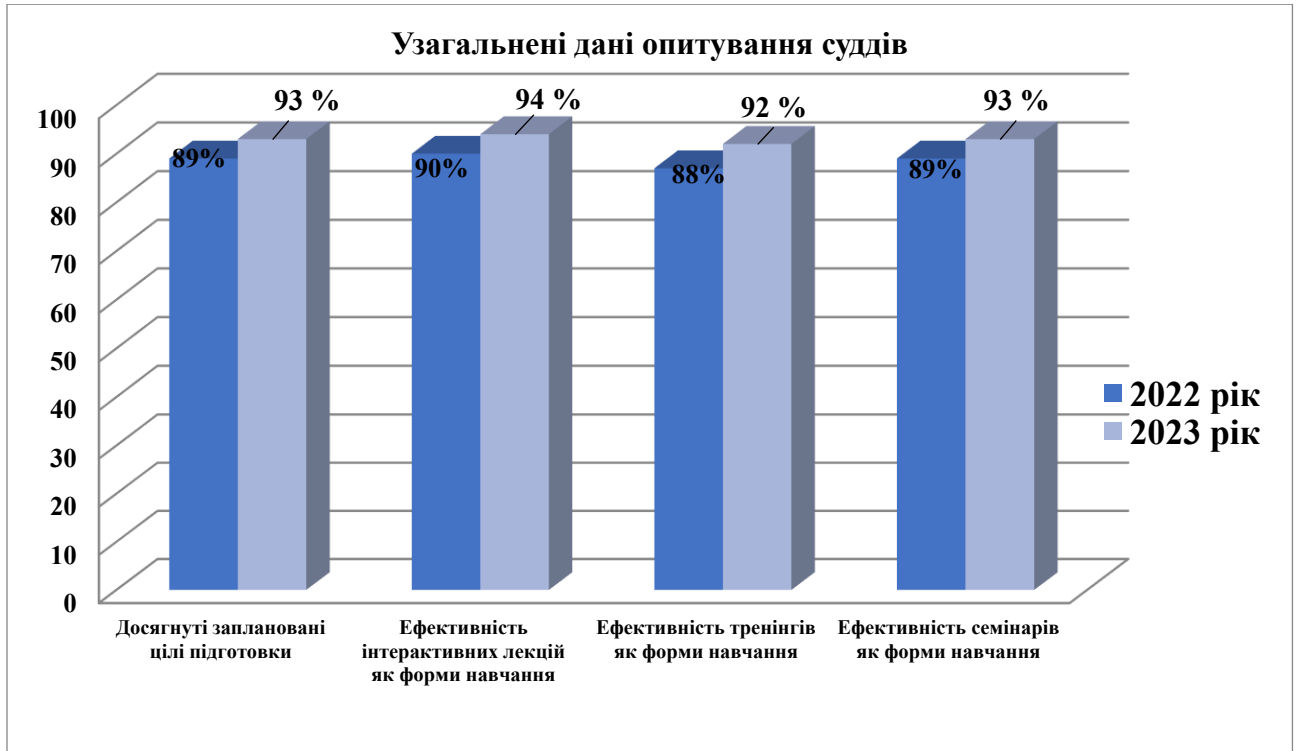
Діяльність НШСУ щодо освіти суддів у першому півріччі 2023 року характеризується статистичними даними, що наведені у вигляді діаграм.

За результатами підготовки проводилося анкетування слухачів для налагодження зворотного зв'язку та покращення процесу підготовки.

Узагальнені результати опитування суддів наводяться нижче.

Відповідно до Закону та з метою забезпечення єдиного порядку обліку суддів, що пройшли підготовку та періодичне навчання в НШСУ, у 2016 році **створено та ведеться Реєстр суддів** (електронна база даних), який заповнюється даними, починаючи з 2012 року і по сьогоднішній день.

Незважаючи на обмеження, робота з підготовки суддів активно продовжується. Проводяться онлайн-заняття для суддів та дистанційні курси. *Усього різними формами підготовки у першому півріччі 2023 року було охоплено 5010 суддів* (додаток 1).

Для реалізації поставлених завдань НШСУ широко залучає інтелектуальні та фінансові можливості міжнародних проєктів, громадських організацій і фондів. Налагодження такої співпраці сприяє поглибленому вивченню українськими суддями національного законодавства і конвенційних приписів міжнародного права, а також збагаченню інших країн позитивним досвідом у галузі застосування права.

НШСУ проводить заняття з актуальних питань судочинства, тематика яких у більшості визначається відповідно до Закону України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” Терміни і тематика навчання, наповнюваність слухацьких груп узгоджуються з керівництвом судів і міжнародних проєктів.

II. ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТІВ СУДІВ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЇХНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

До законодавчо визначених завдань НШСУ віднесено підготовку працівників апаратів судів і підвищення рівня їхньої кваліфікації. Така підготовка здійснюється відповідно до Порядку, стандартизованих програм, календарних планів підготовки і підвищення рівня кваліфікації помічників суддів, працівників апаратів судів, а також календарних планів дистанційної підготовки.

Освітній процес працівників апаратів судів різних категорій включає: підготовку тривалістю 3-5 днів, проведення усеукраїнських семінарів, одноденних (дводенних) тематичних семінарів, семінарів-практикумів, тренінгів, круглих столів, вебінарів, лекцій, дистанційних курсів, участь у міжнародних конференціях.

Подальше утілення дистанційних курсів та виконання навчальних програм в онлайн-режимі зумовлено продовженням карантинних обмежень та дією воєнного стану в країні. Попри все такий формат дозволяє охопити навчанням більшу кількість працівників апаратів судів із різних регіонів країни, а також збільшити чисельність слухачів на кожному навчальному курсі.

У першому півріччі 2023 року НШСУ проведено 269 заходів для працівників апаратів судів, зокрема: 114 заходів проведено центральним офісом і Вінницьким навчальним центром, 155 – чотирма регіональними відділеннями, а саме: онлайн-підготовок – 63, усеукраїнських онлайн-семінарів – 43, одноденних (дводенних) онлайн-семінарів/вебінарів – 70, онлайн-семінарів-практикумів – 21, онлайн-тренінгів – 12 (додатково 18 онлайн-тренінгів/семінарів/семінарів-практикумів у межах підготовки), дистанційних курсів – 42, якими було охоплено **16087 працівників апаратів судів** (додаток 2).

3 червня 2022 року підготовка помічників суддів віднесена до осібної категорії, проводиться за окремим календарним планом підготовки і підвищення рівня кваліфікації, де програми за змістом максимально наближені до програм підготовки суддів. Для помічників суддів у першому півріччі 2023 року проведено 152 заходи, зокрема 68 – у центральному офісі та 84 – у чотирьох регіональних відділеннях, а саме: онлайн-підготовок – 13, усеукраїнських онлайн-семінарів – 38, одноденних/дводенних онлайн-семінарів/вебінарів – 49, онлайн-семінарів-практикумів – 15, онлайн-тренінгів – 9 (додатково 7 онлайн-тренінгів/семінарів/семінарів-практикумів у межах підготовки), дистанційних курсів – 21, якими було охоплено **4019 помічників суддів**.

Зокрема, в центральному офісі в м. Києві на п'ятиденних онлайн-підготовках помічників суддів пройшли навчання 226 осіб усіх шести категорій (78 помічників суддів Верховного Суду, 25 помічників суддів ВАКС, 29 помічників суддів окружних адміністративних та апеляційних судів, 38 помічників суддів місцевих та апеляційних господарських судів, 56 помічників

суддів місцевих загальних та апеляційних судів):

- на 6 онлайн-семінарах-практикумах для помічників суддів усіх шести категорій - **530** слухачів;
- на 20 одноденних онлайн-семінарах для помічників суддів - **1233** слухачів;
- на 4 онлайн-тренінгах для помічників суддів – **250** слухачів;
- на 4 вебінарах для помічників суддів– **198** слухачів;
- на 4 усеукраїнських семінарах для помічників суддів– **526** слухачів.

Введення воєнного стану в країні зумовило набуття актуальності додаткових тем, що залишилися актуальними для вивчення працівниками апаратів судів і в 2023 році, зокрема це:

- “Діяльність суду в надзвичайних ситуаціях та в умовах воєнного стану”;
- “Надання невідкладної домедичної допомоги працівниками апаратів судів”;
- “Гарантії захисту трудових прав: судова практика та новели законодавчого регулювання під час воєнного стану”;
- “Психологічна адаптація працівників суду під час воєнного стану та подолання наслідків психотравми”;
- “Інформаційна безпека та інформаційна гігієна під час воєнного стану”.

До проведення таких занять залучалися досвідчені судді, психологи, тренери.

Особлива увага приділялася вивченню та удосконаленню навичок психологічної підготовки працівників апаратів судів, що має на меті покращити психоемоційний стан та зменшити психотравматичний вплив від воєнних дій на працівників апаратів судів. Заняття з працівниками апаратів судів із цієї тематики проводили працівники відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів.

У першому півріччі 2023 року підвищили рівень кваліфікації 750 помічників суддів та працівників апаратів судів під час проведення 42-х дистанційних курсів, а саме:

- “Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу”(2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 106 слухачів);
- “Мова судово-процесуальної сфери” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 56 слухачів);
- “Забезпечення гендерної рівності” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 56 слухачів);
- “Тайм-менеджмент у діяльності помічника судді та секретаря судового засідання” (4 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 64 слухача);

- “Захист прав та інтересів дитини при вирішенні сімейних спорів” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 30 слухачів);
- “Особливості розгляду звернень громадян і доступу до публічної інформації в судах” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 114 слухачів);
- “Проблемні питання доказування у цивільному судочинстві” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 50 слухачів);
- “Розгляд кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 26 слухачів);
- “Докази і доказування в адміністративному судочинстві” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 16 слухачів);
- “Розгляд справ щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 65 слухачів);
- “Практика розгляду судами кримінальних проваджень, передбачених ст. ст. 130, 132 КК України: проблемні аспекти” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 30 слухачів);
- “Особливості розгляду корпоративних спорів” (2 курси для помічників суддів та працівників апаратів судів, 15 слухачів);
- “Базовий курс із медіації” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 28 слухачів);
- “Пробація в Україні: її роль у процесі судочинства та виконанні кримінальних покарань” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 19 слухачів);
- “Практика розгляду судових спорів, що виникають із кредитних правовідносин” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 13 слухачів);
- “Актуальні питання застосування господарського процесуального законодавства” (2 курси для працівників апаратів судів, 12 слухачів);
- “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 20 слухачів);
- “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві” (2 курсів для працівників апаратів судів та помічників суддів, 5 слухачів);
- “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування” (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 6 слухачів);
- “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини”(адміністративна юрисдикція) (2 курси для працівників апаратів судів та помічників суддів, 19 слухачів).

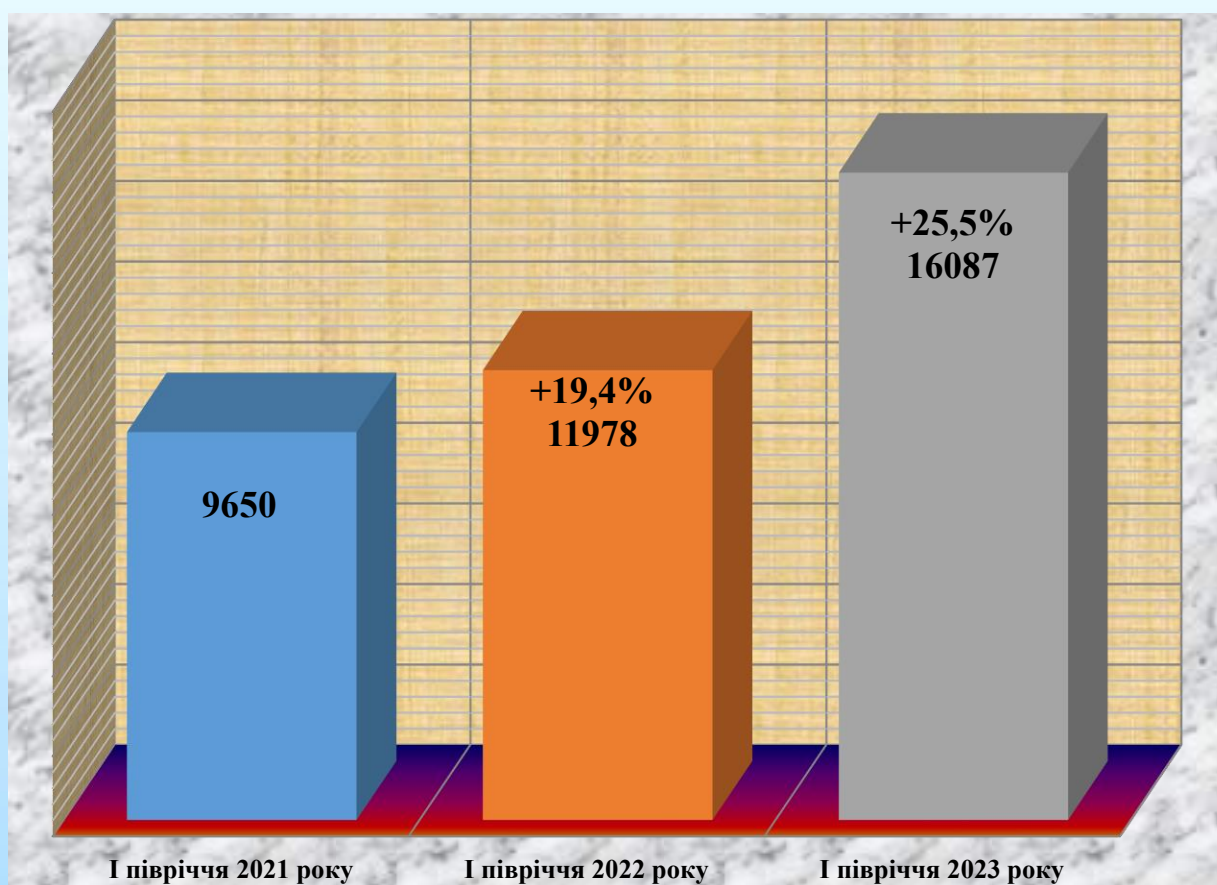
Загалом, у звітному періоді пройшли підготовку та підвищили свій професійний рівень 16087 помічників суддів та працівників апаратів судів, що на 40% більше ніж у такому ж звітному періоді 2021 року і на 25,5% більше ніж за 6 місяців 2022 року.

Зазначимо, що більше, ніж третина слухачів цієї категорії підготовлена центральним офісом у м. Києві та Вінницьким навчальним центром (6264 особи), а чотирма регіональними відділеннями – 9823 особи.

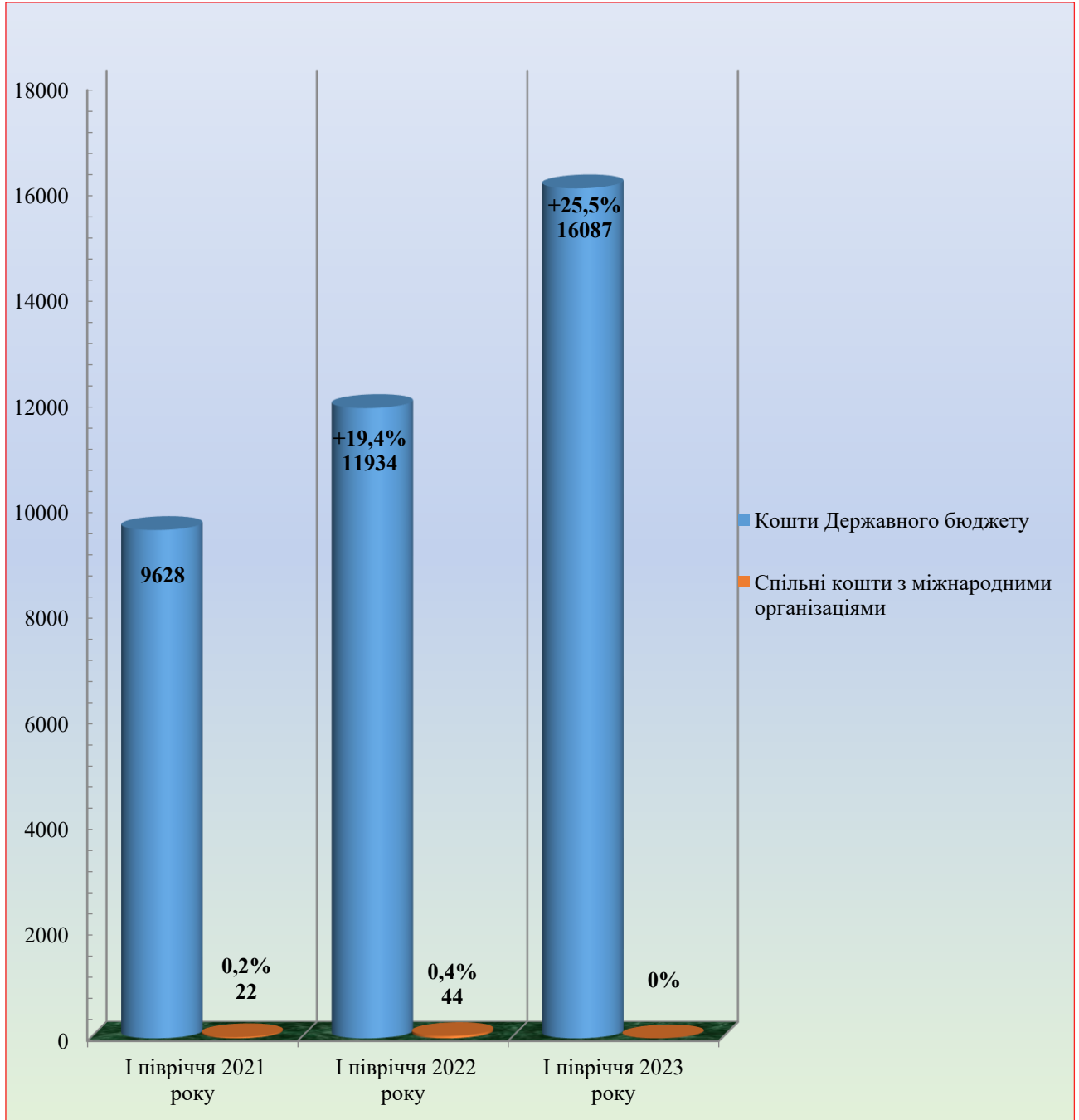
Коштом Державного бюджету України підготовлено 16087 осіб, або 100 % слухачів.

Стан підготовки працівників апаратів судів за звітний період характеризують статистичні дані, що наведені в діаграмах нижче.

**Підготовка працівників апаратів судів НШСУ у I півріччі
2021 - 2023 років**

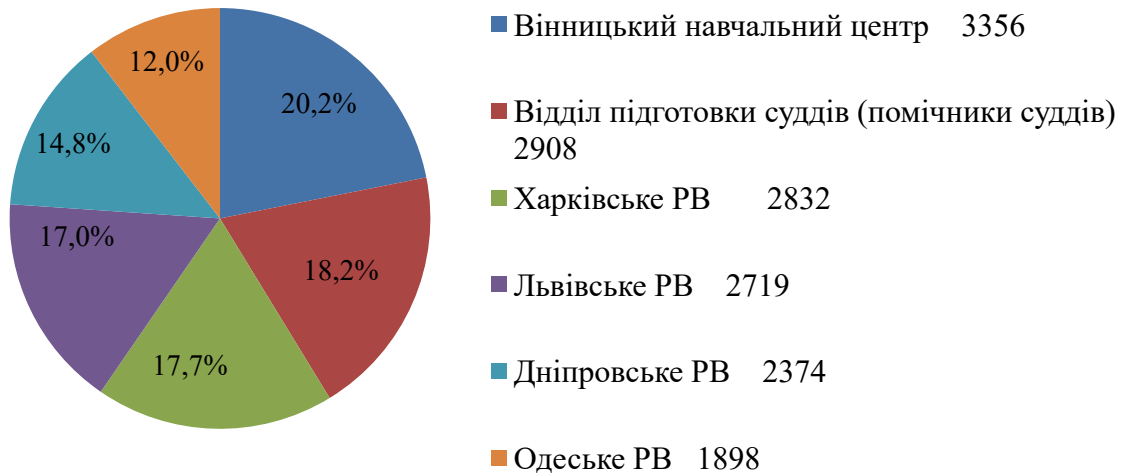
Фінансування підготовки працівників апаратів судів у I півріччі 2021-2023 років

Підготовка працівників апаратів судів за інстанціями та спеціалізаціями у I півріччі 2023 року

**Участь структурних підрозділів НШСУ
у підготовці працівників апаратів судів
у I півріччі 2023 року**

НШСУ аналізує пропозиції щодо оновлення матеріалів навчальних курсів із метою актуалізації тем у стандартизованих програмах, осучаснює, оновлює тематику навчальних заходів, необхідну для підготовки та підвищення рівня кваліфікації помічників суддів та працівників апаратів судів задля забезпечення якісної підготовки.

Аналіз анкет за результатами проведеної у першому півріччі 2023 року підготовки та підвищення рівня кваліфікації працівників апаратів судів показує, що наразі надзвичайно актуальними залишаються теми стосовно організації роботи суду та здійснення судочинства в умовах воєнного стану, психологічної адаптації та підвищення мотивації працівників апаратів судів в умовах воєнного стану, удосконалення знань з українського ділового мовлення і правового письма, інформаційної безпеки в умовах воєнного стану.

За результатами проведених у першому півріччі 2023 року анкетувань помічники суддів відмічають, що викладачами підготовлені корисні та інформативні онлайн-лекції, які значно покращують сприйняття матеріалу, а також цікавий науково-теоретичний матеріал та практичні завдання у навчальних дистанційних курсах.

Також, помічники суддів пропонують збільшити кількість навчальних заходів, що проводяться в режимі онлайн: семінарів-практикумів, тренінгів, вебінарів, круглих столів, дискусій, лекцій щодо наступних тематик:

- Стресостійкість помічника судді в умовах воєнного стану;
- Культура фахового мовлення помічника судді;

- Стандарти написання судового рішення в адміністративній, цивільній, кримінальній справі;
- Психологічні аспекти написання судового рішення у адміністративній, цивільній, кримінальній справі;
- Мовний аспект написання судового рішення у адміністративній, цивільній, кримінальній справі;
- Процесуальний аспект написання судового рішення у адміністративній, цивільній, кримінальній справі;
- Етичні та процесуальні засади діяльності помічника судді;
- Право власності. Захист права власності;
- Український правопис;
- Іпотечні та кредитні зобов'язання в умовах воєнного стану;
- Електронне судочинство, Е-суд, Е-виконавче провадження, використання державних реєстрів, практичне застосування Е-підпису;
- Способи захисту у земельних правовідносинах;
- Актуальні питання закриття кримінального провадження на підставі п.10 ч.1 ст.284 КПК України у зв'язку із закінченням строку досудового розслідування;
- Соціальні спори. Способи захисту;
- Адміністративна процедура;
- Судова практика розгляду адміністративними судами спорів щодо дискримінації;
- Оцінка доказів у справах про колабораційну діяльність;
- Справи про колабораційну діяльність: нові виклики для правосуддя;
- Застосування норм міжнародного гуманітарного права: від теорії до практики;
- Практика ЄСПЛ ст. 5, ст. 6, ст. 8, ст. 10 Конвенції щодо захисту прав та основоположних свобод людини.

Загалом слухачі, незалежно від займаних посад, бажають отримувати більше практичних знань, зокрема із застосування норм матеріального та процесуального права, практики ЄСПЛ і одночасно підтримують усі ініціативи НШСУ, спрямовані на забезпечення належної якості підвищення рівня кваліфікації працівників апаратів судів та зазначають, що проведення навчання в онлайн-режимі та дистанційні навчальні курси є єдиним можливим засобом підвищити рівень кваліфікації і отримати нові знання під час правового режиму воєнного стану.

ІІІ. СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ

Важливим завданням Національної школи суддів України є спеціальна підготовка кандидатів на посаду судді.

Ухваленою Стратегією розвитку суддівської освіти в Україні на 2021–2025 роки передбачено стратегічні напрямки, що зосереджені зокрема на розвитку та вдосконаленні вже існуючих напрацювань у суддівській освіті, зокрема реформування початкової суддівської освіти (спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді) й використання новітніх форм і методів навчання.

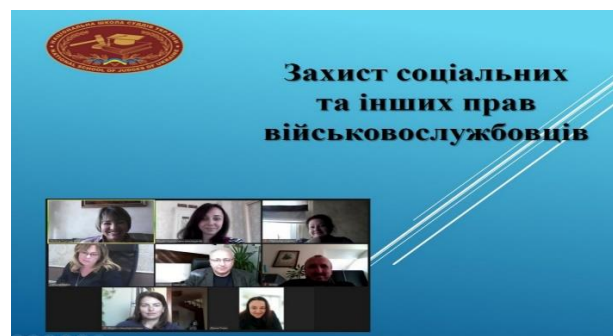
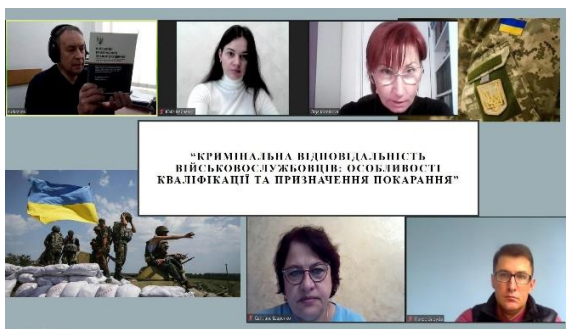
Для реалізації Стратегії оновлюється програма спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, розробляються нові курси та методичні посібники для викладачів-тренерів і майбутніх суддів.

У першому півріччі 2023 року Національна школа суддів України організувала заходи щодо проведення **спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді в майбутньому**.

На даний час більша частина навчальних курсів для майбутніх суддів розроблена. Для кандидатів на посаду судді досвідчені фахівці готують навчальні посібники “Захист соціальних та інших прав військовослужбовців”, “Інформаційно–психологічна безпека особистості”, “Пробація у кримінальному судочинстві”, “Українська мова в судово–процесуальній сфері”. Готуються проект навчального плану та навчально-методичні матеріали курсів проекту Програми спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді (далі – проект Програми), упровадження нових форм підготовки з використанням кращого іноземного досвіду та перехід на онлайн навчання, з метою можливості гнучко реагувати на процеси, що відбуваються в Україні та світі, адекватно відповідати сучасним суспільним викликам.

У січні 2023 року на виконання доручення ректора Національної школи суддів України Миколи Оніщука під головуванням начальниці відділу спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді Любові Гончар відбулася нарада координаторів блоків Програми спеціальної підготовки кандидатів щодо включення до проекту Програми навчальних курсів, пов’язаних із воєнною тематикою для кандидатів на посаду судді. Координаторами були надані пропозиції щодо внесення змін до проекту Програми та узгоджені теми для розробки нових курсів.

У підготовці майбутніх суддів постійно зростає роль і значення викладачів. Для забезпечення єдиного підходу в дотриманні методології їх викладання проводяться тренінги для викладачів (тренерів).

Ураховуючи виклики сьогодення суттєвого розвитку набули **дистанційні форми суддівської освіти.** Окрім очних тренінгів, навчальний процес відбувається онлайн у програмі “Zoom”. Тому значні зусилля направлено на адаптацію курсів для кандидатів на посаду судді для їхнього проведення в онлайн формі .

Для успішного проведення таких дистанційних занять відбувається продовження вивчення досвіду національних та іноземних партнерів, набутого, зокрема, у період карантинних обмежень.

Національна школа суддів України відслідковує зміни щодо дефіциту суддівських кадрів, які відбуваються внаслідок російської агресії, а також аналізує питання про строк, протягом якого буде можливість здійснювати майбутню спеціальну підготовку кандидатів на посаду судді.

Своєчасна робота в цьому напрямку надасть можливість визначити пріоритетні курси, проведення яких підвищить ефективність підготовки майбутніх суддів у складних умовах воєнного та післявоєнного стану.

IV. ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ

Стратегією розвитку суддівської освіти в Україні на 2021-2025 роки передбачена розробка комплексної навчальної програми для працівників Служби судової охорони (ССО), яка передбачає:

- визначення навчальних потреб працівників Служби судової охорони;
- впровадження локального регулювання змісту та організації підготовки працівників Служби судової охорони;
- розробку навчальних курсів для працівників Служби судової охорони;
- підготовку тренерів (викладачів) для працівників Служби судової охорони.

Підготовка працівників Служби судової охорони проводиться згідно з Порядком та Планом підготовки, погодженими зі Службою судової охорони та затвердженими ректором Національної школи суддів України.

Заняття проводяться в онлайн режимі в усіх регіональних відділеннях Національної школи суддів України як для працівників Служби судової охорони, так і для керівників структурних підрозділів цієї Служби спільно із суддями та працівниками апаратів судів.

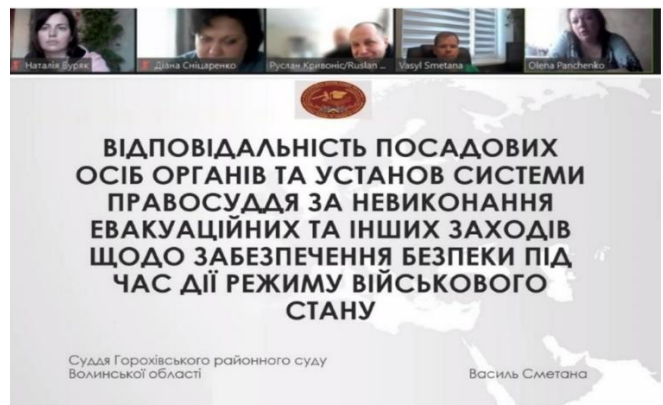
З метою належної організації роботи судових установ **в умовах воєнного стану** до Плану підготовки працівників ССО на 2023 рік були включені теми:

- “Особливості несення служби працівниками Служби судової охорони під час воєнного стану”;
- “Українська мова – ефективна зброя у війні з росією”;

- “Особливості виконання завдань співробітниками Служби судової охорони у воєнний час та необхідні навички для подолання російської агресії”;
- “Адаптація до сучасних умов життя”;
- “Навички психологічної та домедичної допомоги у вимірах війни”;
- “Безпека суду в умовах воєнного стану”;
- “Подолання наслідків психотравми: психологічна допомога”;
- “Удосконалення компетеційних навичок працівниками Служби судової охорони для подолання збройної агресії”;
- “Інформаційна гігієна під час війни”;
- “Ефективна комунікація у професійній діяльності в умовах воєнного стану”;
- “Роль працівників Служби судової охорони в роботі суду в надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного стану”;
- “Захист соціальних та інших прав працівників Служби судової охорони” тощо.

У першому півріччі 2023 року підготовку та підвищення рівня кваліфікації у Національній школі суддів України пройшло **2440** працівників Служби.

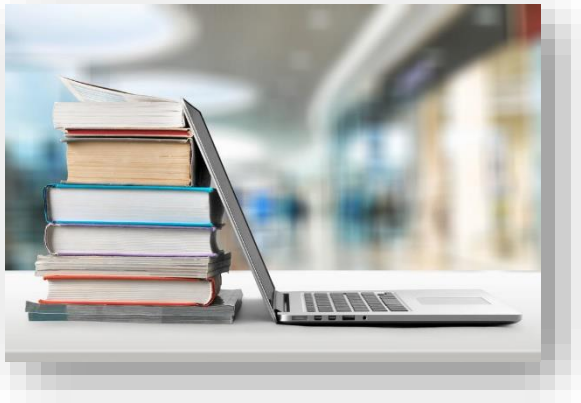

Аналіз анкет зворотного зв'язку показав, що практика проведення зазначених занять дала позитивні відгуки їхніх учасників і допомогла виявити актуальні питання для подальшого продовження співпраці.

Вивчаючи навчальні потреби Служби судової охорони, Національна школа суддів України активно проводить розробку нових курсів для співробітників Служби судової охорони. У першому півріччі 2023 року розроблено та апробовано тренінг “Роль працівників Служби судової охорони у роботі суду в надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного стану” та семінар - практикум “Захист соціальних та інших прав працівників Служби судової охорони”.

До груп розробників цих курсів увійшли судді, співробітники Служби судової охорони та працівники Національної школи суддів України.

V. ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ (ТРЕНЕРІВ)

Одним із пріоритетних завдань Національної школи суддів України є добір і підготовка нових викладачів (тренерів), здатних на високому науково-методичному рівні проводити стандартизовані лекції, тренінги, семінари-практикуми, дистанційні навчальні курси для всіх категорій слухачів Школи, а також підвищення кваліфікації тих, хто вже викладає.

Щоб посилити тренерський потенціал суддів-викладачів та забезпечити єдиний підхід до викладання розроблених навчальних курсів у всіх регіональних відділеннях, протягом першого півріччя 2023 року в НШСУ проведено три тематичні тренінги, на яких успішно пройшли підготовку 65 осіб:

- “Закон України “Про адміністративну процедуру” та його вплив на здійснення адміністративного судочинства”;
- “Роль керівника апарату в судовому адмініструванні”;
- “Особливості розгляду цивільних справ з участю іноземного елемента щодо усиновлення, повернення дитини до держави її постійного проживання, позбавлення батьківських прав в умовах воєнного стану”.

Упродовж звітної періоду викладачі (тренери) поглибили свої знання й удосконалили викладацьку майстерність на навчальних курсах, круглих столах і конференціях з актуальних питань права та правозастосування, проведених у

НШСУ за сприяння й підтримки проєктів і програм міжнародної технічної допомоги у сфері судочинства, а також долучилися до участі в підготовці тренерів із впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду, яку організував Проєкт ЄС “Право-Justice”.

Нині НШСУ – це не тільки заклад якісної суддівської освіти, а й платформа для міжсуддівського діалогу з

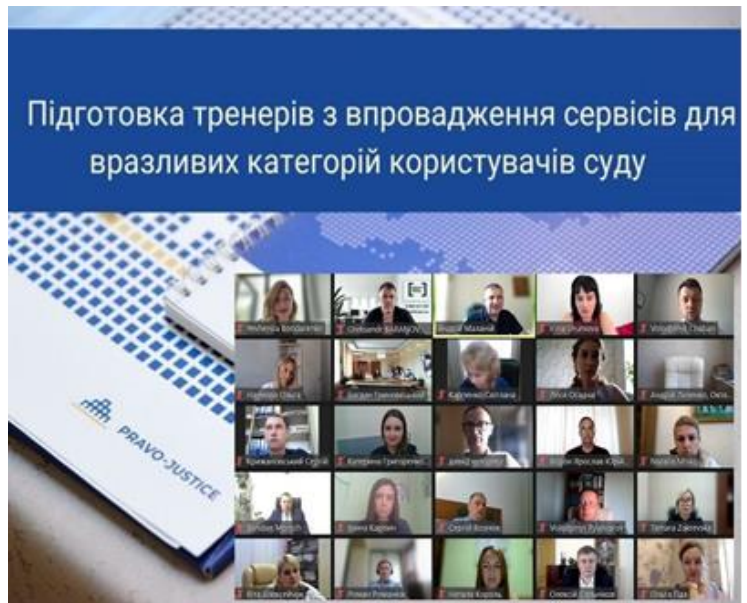
питань міжнародного гуманітарного права, воєнних злочинів, відшкодування шкоди, заподіяної бойовими діями тощо. Так, з огляду на потреби суддів та на виконання Комплексного плану освітніх заходів із покращення спроможностей вирішення справ, пов’язаних із наслідками російської війни проти України, у Школі підготовлено та проведено низку вкрай потрібних суддівській спільноті ініціативних навчальних заходів:

- усеукраїнський вебінар для суддів “Особливості здійснення господарського судочинства в умовах війни”;
- семінари-практикуми: “Запобігання катуванню: матеріальні та процесуальні аспекти”, “Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану”;
- стандартизовані лекції: “Процесуальні та методичні аспекти проведення допиту у суді”, “Загальні положення відповідальності за військові правопорушення”, “Процесуальні строки розгляду справ: співвідношення розумного строку за практикою ЄСПЛ та національного процесуального законодавства”, “Застосування судом ефективного способу захисту порушеного права в порядку цивільного судочинства: актуальна практика Верховного Суду”, “Особливості вирішення окремих категорій житлових спорів. Судова практика. Актуальні питання визнання особи такою, що втратила право користування житлом. Проблемні питання розгляду справ щодо захисту майнових та житлових прав дітей”.

Матеріали цих навчальних курсів та стандартизованих лекцій викладачі (тренери) надалі будуть використовувати під час підготовки та періодичного навчання суддів, помічників суддів і працівників апаратів судів.

Наразі триває робота над новими навчальними курсами (для всіх категорій слухачів НШСУ), до розроблення яких залучено досвідчених викладачів та відряджених суддів.

Повномасштабне російське вторгнення активізувало процес українізації. У кризових ситуаціях, одним із проявів яких є війна, посилюється роль мови як

чинника національної консолідації, мірила розмежування на “свій-чужий”. Зважаючи на це, в усіх програмах підготовки суддів, помічників суддів, працівників апаратів судів і працівників Служби судової охорони особливе місце відведено мовній підготовці.

Як результат – протягом першого півріччя 2023 року у співпраці з відділами підготовки суддів, спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, Вінницьким навчальним центром і регіональними відділеннями НШСУ проведено 4 тренінги та 12 семінарів-практикумів із сучасної української мови, українського ділового мовлення, мистецтва правового письма, етикету службового спілкування й історії української мови, на яких підвищили свою мовно-мовленнєву компетентність і викладачі (тренери).

Крім передбачених у Плані науково-дослідної та науково-методичної роботи НШСУ на 2023 рік, розроблено й проведено такі навчальні заходи:

- тренінг “Культура усного професійного спілкування працівника Служби судової охорони”;
- семінар-практикум “Українське ділове мовлення. Мистецтво правового письма”;
- стандартизовані лекції “Правописна компетентність пресекретаря”, “Мовне оформлення судово-процесуальних документів у цивільному, господарському та адміністративному судочинстві”.

На прохання працівників судів заплановано розроблення тренінгового курсу з української мови для всіх категорій слухачів НШСУ.

Національна школа суддів України всебічно підтримує суддівську спільноту: систематично проводить онлайн-заходи, які допомагають розв’язати складні правові питання, та надає індивідуальні консультації з юридичних і мовних питань.

VI. НАУКОВО–ДОСЛІДНА ТА НАУКОВО–МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Навчальні курси для суддів

У першому півріччі 2023 році наукові підрозділи працювали над **розробкою, оновленням, адаптацією навчальних курсів. Також проводились їх апробації та тренінги для тренерів.**

За звітний період **для суддів** розроблено **5** тренінгів, а саме:

- “Базовий курс щодо воєнних злочинів”;
- “Розгляд справ про сексуальне насильство, пов’язане зі збройним конфліктом”;

- “Підстави відкриття зразкової справи. Формування та реалізація зразкової справи в судовій практиці”;
- “Розгляд спорів щодо публічних закупівель адміністративними судами”;
- “Розгляд спорів щодо публічних закупівель господарськими судами”.

У процесі розробки знаходяться 3 тренінги, а саме:

- “Написання судових рішень щодо воєнних та інших злочинів”;
- “Особливості антикорупційного законодавства для суддів”;
- “Проблеми ефективного судового захисту в адміністративному судочинстві”.

Проведено апробацію 5 навчальних курсів:

- “Базовий курс щодо воєнних злочинів”;
- “Розгляд справ про сексуальне насильство, пов’язане зі збройним конфліктом”;
- “Підстави відкриття зразкової справи. Формування та реалізація зразкової справи в судовій практиці”;
- “Розгляд спорів щодо публічних закупівель адміністративними судами”;
- “Розгляд спорів щодо публічних закупівель господарськими судами”.

Проведено 2 ТОТ:

- “Базовий курс щодо воєнних злочинів”;
- “Закон України “Про адміністративну процедуру” та його вплив на здійснення адміністративного судочинства”.

Навчальні продукти для кандидатів на посаду судді

За звітний період для кандидатів на посаду судді адаптовано матеріали семінарів-практикумів, розроблених для суддів:

- “Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану”;
- “Особливості судового розгляду кримінальних проваджень щодо катувань”;
- “Кримінальна відповідальність

військовослужбовців”;

- “Військові адміністративні правопорушення: особливості кваліфікації та процесуальні аспекти”;
- “Особливості розгляду цивільних справ з участю іноземного елемента щодо усиновлення, повернення дитини до держави її постійного проживання, позбавлення батьківських прав в умовах воєнного стану”;
- “Гарантії захисту трудових прав: судова практика та новели законодавчого регулювання під час воєнного стану”;
- “Розгляд справ у порядку окремого провадження: стала судова практика та проблемні питання вирішення в умовах воєнного стану”;
- “Захист соціальних та інших прав військовослужбовців”.

У процесі адаптації матеріали семінарів-практикумів, розроблених для суддів, для кандидатів на посаду судді:

- “Злочини в умовах воєнного або надзвичайного стану: кваліфікація та призначення покарання”;
- “Судовий захист житлових прав в умовах воєнного стану: особливості правового регулювання та судова практика”;
- “Особливості реалізації права на

спадкування в умовах воєнного стану: новели законодавства та судова практика”;

- “Регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: судова практика”;

А також, матеріали стандартизованої лекції “Порядок та умови проведення процедури врегулювання спорів за участю судді в цивільному судочинстві в умовах воєнного стану”.

Навчальні курси для підготовки працівників апаратів судів:

Розроблено, проведено апробацію, проведено ТОТ тренінгу “Роль керівника апарату в судовому адмініструванні”.

Дистанційне навчання суддів і працівників апаратів судів

Окремим напрямком освітньої роботи Національної школи суддів України є проведення курсів **дистанційного навчання**.

Так, у першому півріччі **2023 року розроблено дистанційний навчальний курс для суддів “Військові адміністративні правопорушення: особливості кваліфікації та процесуальні аспекти”**.

Проведено апробацію 2 дистанційних курсів:

- “Військові адміністративні правопорушення: особливості кваліфікації та процесуальні аспекти”;
- “Підстави відкриття зразкової справи. Формування та реалізація зразкової справи в судовій практиці”.

У процесі розробки 8 дистанційних курсів:

- “Кримінальна відповідальність військовослужбовців: особливості кваліфікації та призначення покарання”;
- “Регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: судова практика”;
- “Інформаційно-психологічна безпека особистості”;
- “Культура службового спілкування працівника суду”;
- “Актуальні питання розгляду справ про банкрутство”;
- “Проблемні питання доказування в цивільному судочинстві”;
- “Доступ до публічної інформації”;
- “Захист права власності в цивільному судочинстві”.

Новим напрямком діяльності Національної школи суддів України є підготовка працівників Служби судової охорони – державного органу в системі правосуддя, зміст діяльності якого полягає в забезпеченні охорони та підтримки громадського порядку в судах. Тому обізнаність та розуміння персоналом Служби судової охорони принципів функціонування судової системи, судових процесів, розподіл обов'язків і повноважень у суді є необхідною передумовою якісного здійснення завдань, покладених на неї законодавцем.

Для співробітників Служби судової охорони:

Завершено розробку та апробовано тренінги:

- “Роль працівників Служби судової охорони в роботі суду в надзвичайних ситуаціях”;
- “Культура усного професійного спілкування працівника Служби судової охорони”.

Завершено розробку семінар-практикуму “Захист соціальних та інших прав працівників Служби судової охорони”.

Вебінари

Оновлено матеріали і проведено вебінар “Особливості здійснення господарського судочинства в умовах воєнного стану”.

Семінари-практикуми

Однією з інноваційних форм навчання, запроваджених у процес підготовки кандидатів на посаду судді, суддів і працівників апаратів судів є семінар-практикум. Розробка та проведення семінарів-практикумів, як і курсів для суддів, здійснюється з дотриманням вимог, передбачених Концепцією національних стандартів суддівської освіти, схваленої Науково-методичною радою Національної школи суддів України 23.12.2014.

У першій половині **2023 року** наукові підрозділи працювали над розробкою семінарів-практикумів для кандидатів на посаду судді, суддів, працівників

апарату та працівників територіальних управлінь Служби судової охорони, зокрема:

Завершено розробку 14 семінарів-практикумів:

- “Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану”;
- “Особливості розгляду цивільних справ з участю іноземного елемента щодо усиновлення, повернення дитини до держави її постійного проживання, позбавлення батьківських прав в умовах воєнного стану”;
- “Розгляд судами кримінальних проваджень про злочини проти основ національної безпеки України”;
- “Судові витрати: практика правозастосування у судах адміністративної юрисдикції”;
- “Особиста місія або життєва філософія судді”;
- “Інформаційна війна – як вийти переможцем”;
- “Мова та стиль судових рішень у кримінальному судочинстві”;
- “Мова та стиль судових рішень у цивільному судочинстві”;
- “Від Русі до України: вітчизняна історія та українська мова в контексті державотворення (IX –XVIII століття)”;
- “Трудові правовідносини в умовах воєнного стану”;
- “Запобігання катуванню: матеріальні та процесуальні аспекти”;
- “Провадження у цивільних справах в суді першої інстанції: проблемні питання”;
- “Військові адміністративні правопорушення: особливості кваліфікації та процесуальні аспекти”;
- “Попередження та протидія мобінгу (травлі)”.

Оновлено 3 семінари-практикуми:

- “Українське ділове мовлення. Мистецтво правового письма”;
- “Говорімо українською правильно: фонетичні, словотвірні та лексичні норми”;
- “Говорімо українською правильно: граматичні норми”.

У процесі розробки 27 семінарів-практикумів:

- “Злочини в умовах воєнного або надзвичайного стану: кваліфікація та призначення покарання”;
- “Особливості судового розгляду воєнних злочинів”;
- “Захист прав та свобод цивільного населення під час міжнародних збройних конфліктів”;
- “Особливості здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру”;
- “Механізми запобігання зловживанню процесуальними правами учасниками кримінального провадження: національне право та міжнародна практика”;
- “Судовий захист житлових прав в умовах воєнного стану: особливості правового регулювання та судова практика”;

- “Особливості реалізації права на спадкування в умовах воєнного стану: новели законодавства та судова практика”;
- “Доступ до публічної інформації: актуальна судова практика та проблеми правозастосування”;
- “Практика розгляду справ щодо проходження публічної служби”;
- “Особливості зміни і поновлення договору оренди земельної ділянки під час дії воєнного стану”;
- “Юрисдикційні та процесуальні особливості спорів, що впливають з публічних закупівель”;
- “Новели законодавства про приватизацію та оренду державного і комунального майна. Практика застосування”;
- “Особливості провадження у справах про неплатоспроможність фізичних осіб”;
- “Мова та стиль судових рішень в адміністративному судочинстві”;
- “Актуальні питання мови права та процесуального документування”;
- “Етичні аспекти комунікації суддів у медіа” (Висновок КРЕС від 02.12.2022 р. №25(2022));
- “Відшкодування шкоди завданої фізичним та юридичним особам України в наслідок агресії рф”;
- “Підходи та вимоги до написання судових рішень у цивільному судочинстві”;
- “Розгляд земельних спорів: судова практика Верховного Суду та Європейського Суду з прав людини”;
- “Застосування рішень Конституційного Суду України при здійсненні цивільного судочинства”;
- “Правові підстави відшкодування шкоди в окремих категоріях цивільних справ (ДТП)”;
- “Судова практика у справах зі спорів, що виникають у сфері надання житлово- комунальних послуг”;
- “Виконання судових рішень у цивільному судочинстві: практика Верховного Суду щодо застосування Закону України “Про виконавче провадження”;
- “Розгляд судами кримінальних проваджень щодо злочинів проти життя в умовах воєнного стану”;
- “Реалізація прав людини і основоположних свобод без дискримінації”;
- “Вирішення спорів про порушення правил політичного фінансування”;
- “Від Русі до України: вітчизняна історія та українська мова в контексті державотворення (XIX–XXI століття)”.

Стандартизовані лекції для суддів

Підготовлено 22 стандартизованих лекції для суддів:

- “Військові правопорушення: відмежування адміністративної відповідальності від кримінальної”;
- “Особливості призначення покарання за військові кримінальні правопорушення”;
- “Порушення міжнародної заборони на використання протипіхотних мін у збройній агресії проти України”;
- “Житлові спори в умовах воєнного стану: юрисдикція судів та судова практика”;
- “Процесуальні особливості вирішення судами справ у порядку окремого провадження. Розгляд заяв про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою”;
- “Особливості розгляду судами справ про встановлення фактів що мають юридичне значення”;
- “Актуальні питання відновлення втрачених судових проваджень: законодавство і судова практика”;
- “Загальні підходи ЄСПЛ щодо розумності строків розгляду справ господарськими судами”;
- “Актуальні питання юрисдикції господарських судів”;
- “Акцентуаційна компетентність судді”;
- “Актуальні питання розгляду земельних спорів судами загальної юрисдикції”;
- “Негаторний позов як спосіб захисту прав власника: судова практика”;
- “Віндикація як спосіб захисту права власності: судова практика”;
- “Реституція як спосіб захисту прав і законних інтересів власника: судова практика”;
- “Провадження в цивільних справах за участю іноземного елемента”;
- “Процесуальні та методичні аспекти проведення допиту у суді”;
- “Загальні положення відповідальності за військові правопорушення”;
- “Процесуальні строки розгляду справ: співвідношення розумного строку за практикою ЄСПЛ та національного процесуального законодавства”;
- “Мовне оформлення судово-процесуальних документів у цивільному, господарському та адміністративному судочинстві”;
- “Правописна компетентність пресекретаря”;
- “Застосування судом ефективного способу захисту порушеного права в порядку цивільного судочинства: актуальна практика Верховного Суду”;

➤ “Особливості вирішення окремих категорій житлових спорів. Судова практика. Актуальні питання визнання особи такою, що втратила право користування житлом. Проблемні питання розгляду справ щодо захисту майнових та житлових прав дітей”.

Актуалізовано матеріали 4 стандартизованих лекцій:

- “Адміністративна юрисдикція. Проблеми розмежування”;
- “Написання судових рішень в адміністративному судочинстві”;
- “Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у сфері архітектури, містобудування та земельних правовідносин”;
- “Культура професійного мовлення юриста”.

У процесі розробки 19 стандартизованих лекцій:

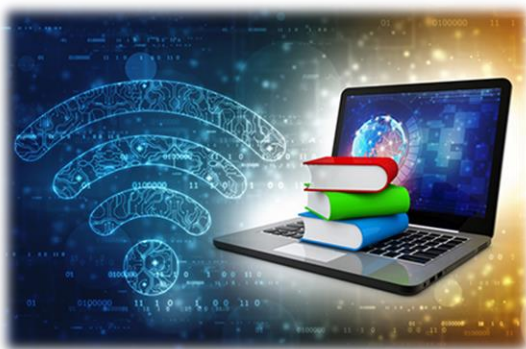
- “Особливості апеляційного перегляду справ про військові адміністративні правопорушення”;
- “Особливості судового провадження у справах про порушення митних правил у період дії воєнного стану. Проблемні питання накладення стягнення”;
- “Порядок та умови проведення процедури врегулювання спорів за участю судді в цивільному судочинстві в умовах воєнного стану”;
- “Стандарти доказування в цивільному процесі в умовах воєнного стану”;
- “Особливості розгляду судами спорів за участю іноземних суб’єктів господарювання (нерезидентів України)”;
- “Проблемні аспекти захисту прав суб’єктів господарювання, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях”;
- “Принципи в адміністративному судочинстві”;
- “Забезпечення позову в адміністративному процесі”;
- “Зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві”;
- “Форми адміністративного судочинства в суді першої інстанції”;

- “Адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб’єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності”;
- “Інститут присяжних: становлення та розвиток”;
- “Право ЄС у судовій практиці України”;
- “Морфологічні та синтаксичні засоби української мови в судовому дискурсі”;
- “Лексико-стилістичні особливості українського судового дискурсу”;
- “Інтерференційні явища у фаховому мовленні судді”;
- “Законодавче врегулювання медійних правовідносин в Україні”;
- “Особливості розгляду адміністративних спорів, пов’язаних із застосуванням податкового законодавства”;
- “Особливості розгляду пенсійних та інших соціальних спорів окремих категорій громадян”.

Тренінги, семінари-практикуми та посібники для підготовки викладачів (тренерів), а також розробників і рецензентів тестових матеріалів:

У процесі розробки семінар-практикум “Організаційне забезпечення проведення дистанційних курсів у НШСУ”.

Видання навчально-методичної літератури

Триває підготовка 6 навчальних посібників:

- “Захист соціальних та інших прав військовослужбовців”;
- “Інформаційно-психологічна безпека особистості”;
- “Вирішення спорів про порушення правил політичного фінансування”;
- “Слідчий суддя у кримінальному провадженні: актуальні питання діяльності”;
- “Українська мова в судово-процесуальній сфері”;
- “Пробація у кримінальному судочинстві України”.

Науково-дослідна робота, зокрема науково-методичне забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя, супроводження психологічної підготовки суддів, науково-методичне забезпечення суддівської освіти

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Національної школи суддів України є здійснення науково-дослідної роботи, зокрема науково-методичного забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККСУ) та Вищої ради правосуддя.

Розроблення і рецензування тестових матеріалів

Спеціалізація	Тестові запитання			Практичні завдання (модельні судові справи, інструкції та формуляри оцінювання)	
	розроблено	відрецензовано	кількість рецензування бази 1200 для апел. судів протягом року	розроблено	відрецензовано
цивільна	190	1200	тричі	8	10
кримінальна	122	1200	тричі	1	5
господарська	153	1200	тричі	2	2
адміністративна	815	1200	тричі	4	6
ЗАГАЛОМ:	1280	4800	4800 (тричі)	15	23

У ході розроблення і рецензування тестових матеріалів враховуються зміни законодавства і судової практики, зокрема із внесенням змін до програм оцінювання / іспитів.

Перевірено актуальність та приведено у відповідність до чинного законодавства:

- програми іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді апеляційних адміністративних судів;
- програми іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді апеляційних господарських судів;
- програми іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді апеляційних судів з розгляду кримінальних справ;

- програми іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді апеляційних судів з розгляду цивільних справ;
- програми іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді апеляційних судів (з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення).

Для науково-методичного забезпечення діяльності Вищої ради правосуддя

Підготовлено 28 висновків на запити ВРП щодо законопроектів про судоустрій, функціонування судової влади та статус суддів:

- щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, пов’язаних із ліквідацією посади голів судів та їхніх заступників, а також ліквідацією Ради суддів України” (реєстраційний № 8343);
- щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо письмового провадження у цивільному та господарському судочинстві” (реєстраційний № 8320);
- щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення здійснення правосуддя в умовах воєнного стану” (реєстраційний № 8168);
- щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо ліквідації посад голів судів та їхніх заступників, а також ліквідації Ради суддів України” (реєстраційний № 8342);
- щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення проведення судового засідання у разі неможливості його повного фіксування технічними засобами в умовах воєнного чи надзвичайного стану” (реєстраційний № 8359);
- щодо висловлення позиції в частині стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи” (реєстраційний № 8219);
- в частині висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України, господарського процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо здійснення судочинства під час дії воєнного чи надзвичайного стану та врегулювання спорів за участі судді” (реєстраційний № 8358);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєктів законів України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо врегулювання процедури обрання (призначення) суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад” і “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо удосконалення процедури обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад” (реєстраційні №№ 8296, 8296-1);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень” (реєстраційний № 7033-д);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до статті 18 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо запровадження обов’язкової спеціалізації суддів із розгляду справ, що виникають із сімейних правовідносин і стосуються захисту прав та законних інтересів дітей, у місцевих загальних судах та апеляційних судах” (реєстраційний № 8416);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо права касаційного оскарження мирових угод та заяв про примирення сторін” (реєстраційний № 9013);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо забезпечення виконання Україною взятих на себе обов’язків згідно з Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод” (реєстраційний № 7463);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів” у зв’язку з Рішенням Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року №2-р/2020 щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя найвищим судом у системі судоустрою України” (реєстраційний № 5456-д);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо вдосконалення окремих питань призначення суддів, повноваження яких припинилися (реєстраційний № 7698);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та інших законів щодо надання можливості судам, органам суддівського врядування, іншим державним установам системи правосуддя отримувати благодійну, зокрема гуманітарну допомогу в період воєнного або надзвичайного стану (реєстраційний № 9047);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проєкту Закону України “Про внесення зміни до статті 7 Закону України “Про доступ до судових рішень” щодо нерозголошення відомостей про місця розташування військових частин та іншої інформації” (реєстраційний № 7708);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо цифровізації судочинства та удосконалення наказного провадження у цивільному судочинстві”(реєстраційний № 9090);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення права на суд (№ 9127);

➤ щодо висловлення позиції в частині висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо цифровізації судочинства” (реєстраційний № 9091);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до статті 135 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо скасування доплат суддям за перебування на адміністративній посаді в суді (реєстраційний № 9150);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов’язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі представниками правничих професій, юридичними особами та фізичними особами-підприємцями” (реєстраційний № 7574-д);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2023 рік” щодо збільшення видатків на виплати військовослужбовцям та їх сім’ям за рахунок застосування на час воєнного стану обмеження в частині нарахування заробітної плати в державному секторі (реєстраційний № 9159);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України та Господарського процесуального кодексу України щодо особливостей роботи судів та суддів під час дії воєнного чи надзвичайного стану” (реєстраційний № 9151);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо вдосконалення окремих питань правового регулювання діяльності помічників суддів та деяких працівників апарату суду” (реєстраційний № 9173);

➤ щодо висловлення позиції стосовно законопроекту “Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівності процесуальних прав усіх учасників судового процесу перед законом і судом” (реєстраційний № 9197);

➤ щодо висловлення позиції стосовно законопроекту “Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення розгляду справ стосовно дисциплінарної відповідальності суддів та забезпечення роботи Служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя” (реєстраційний № 9261);

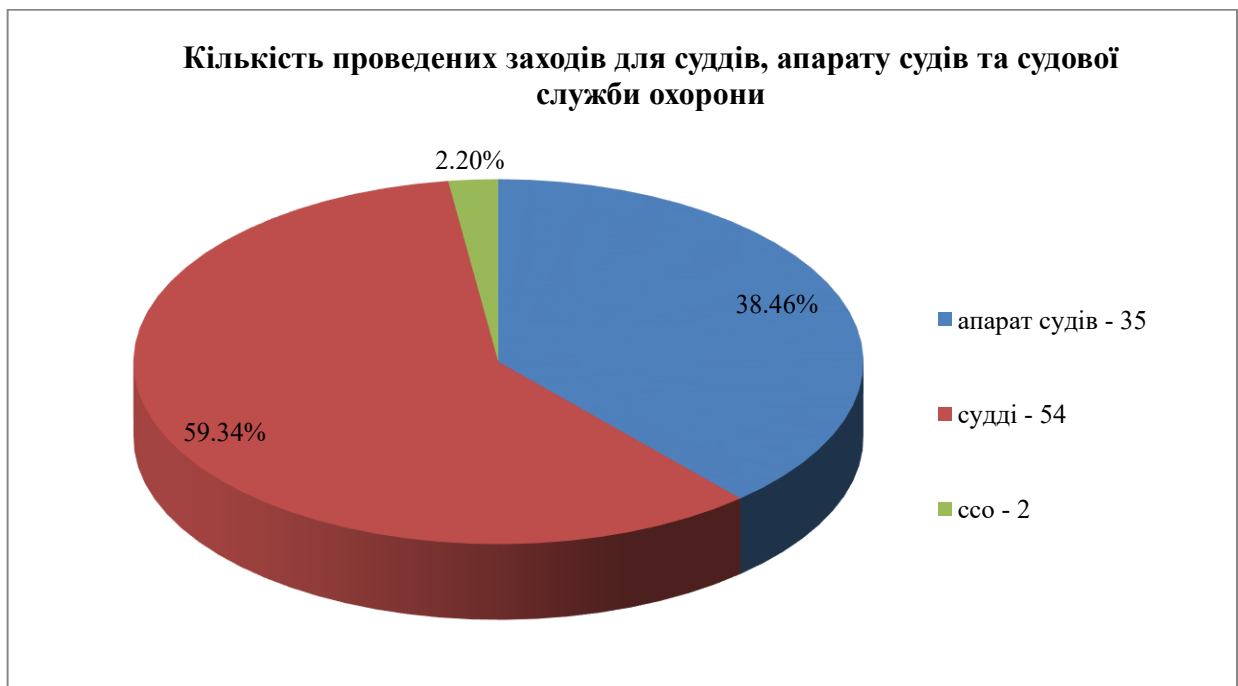
➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та інших законодавчих актів України щодо уточнення порядку звільнення суддів у відставку та забезпечення їх утримання” (реєстраційний № 9343);

➤ щодо висловлення позиції стосовно проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (щодо порядку направлення у відрядження суддів для здійснення правосуддя у Верховному Суді та уточнення повноважень Верховного Суду)” (реєстраційний № 9323).

Науково-методичне супроводження психологічної підготовки суддів

Відділом науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів було підготовлено семінари на теми: “Особиста місія або життєва філософія судді”, “Попередження та протидія мобінгу (травлі)” активне впровадження яких у навчальну діяльність відбулося вже в березні- квітні 2023 року. У подальшому, відповідаючи на нагальну потребу та запит суддівської аудиторії, вперше було розроблено та впроваджено семінар-практикум “Інформаційна війна – як вийти переможцем”, який було впроваджено для суддів, працівників апарату судів та Служби судової охорони.

Також відділом науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів було здійснено запис відеолекцій до нового дистанційного курсу “Інформаційно-психологічна безпека особистості”.

Співробітниками відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів продовжується активна робота щодо

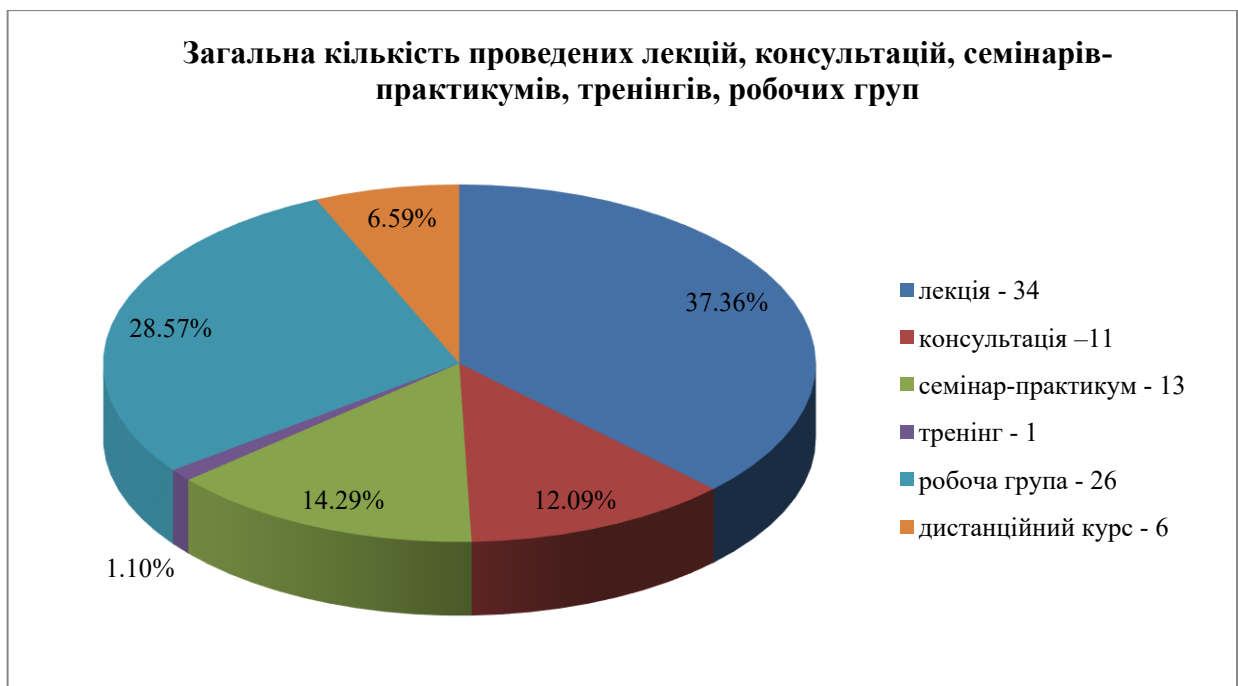
проведення семінарів і для співробітників Служби судової охорони, зокрема акцентується увага слухачів на темах: “Захист соціальних та інших прав працівників Служби судової охорони” та “Психологічна адаптація в умовах війни”.

Співробітники відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів брали участь у розробці тренінгів, їх проведенні та супроводженні дистанційних курсів у якості тренерів, а саме:

- тренінги - “Практичні аспекти розгляду кримінальних проваджень з питань домашнього насильства”; “Розгляд справ щодо сексуального насильства, пов’язаного зі збройним конфліктом”;

- дистанційні курси - “Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу”, “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”, “Соціономічна компетентність судді”, “Судово-психологічна експертиза у цивільному процесі”.

Співробітники відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів продовжили проводити індивідуальне психологічне консультування суддів та працівників апаратів судів.

Інша науково-методична діяльність НШСУ

Проведено наукові дослідження

Протягом першого півріччя 2023 року здійснювались тематичні дослідження, а також розробка науково-методичних матеріалів і науково-методичне супроводження діяльності Консультативної групи Національної школи суддів України з надання науково-методичної допомоги суддям, у провадженні яких є справи про воєнні злочини «С-24»:

1.1. Дослідження з тематики доступу до правосуддя (п. 122 Плану НД та НМР):

Результати дослідження використані у наступних заходах:

- виступі Т. Фулей із доповіддю у круглому столі (онлайн) “Інструменти підтримки жертв і свідків воєнних злочинів у кримінальних провадженнях в Україні”, організованому Проектом ЄС “Право-Justice” (01.02.2023); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/krugliy-stil-instrumenti-pidtrimki-jertv-i-svidkiv-voennih-zlochiv-u-kriminalnih-provadjenyah-v-ukraini/>;

- виступі Т. Фулей та участі в обговоренні на засіданні підгрупи МРГ № 1 “Доступ до правосуддя та притягнення до відповідальності” щодо виконання Плану реалізації Рамкової програми співробітництва між Урядом України та ООН із питань запобігання та реагування на сексуальне насильство, пов’язане з конфліктом (01.03.2023);

- підготовці тез доповіді Фулей Т. І. “Доступ до правосуддя жертв війни в Україні”. XIV Міжнародна науково-практична конференція на тему: “Трансформація законодавства України в сучасних умовах” (23.05.2023);

- підготовці проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів”, Кримінального процесуального кодексу України щодо визначення спеціалізації суддів для розгляду справ щодо воєнних злочинів” (28.02.2023);

- здійснення пошуку в ЄДРСР та аналізу судових рішень у справах щодо воєнних злочинів (ухвал та вироків за ст. 438 КК України) для їх подальшого використання для підготовки навчальних курсів для суддів;

- онлайн-участі в тренінгу “Розслідування та судовий розгляд міжнародних злочинів та грубих порушень прав людини” (організованому за підтримки Проекту ЄС “Право-Justice”, 6 інтерактивних модулів із лекційною та практичною частинами, 11, 13, 18, 20, 25, 27.04.2023);

- онлайн-участі у заході “Робота з вразливими свідками під час судового розгляду справ, пов’язаних із воєнними злочинами” (14.04.2023);

- розгляду звернень в. о. Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини щодо виконання рішень ЄСПЛ та підготовки листів-відповідей на звернення.

1.2. Розвиток суддівської освіти в умовах глобальних викликів (п. 123 Плану НД та НМР):

Результати дослідження використані для:

- підготовки інформації НШСУ щодо стану виконання Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки від 23 червня 2021 року № 756-р (лист НШСУ № 12-01/09 від 09.01.2023) (Бахарєва Г. М.);

- підготовки відповіді (лист НШСУ від 28.03.2023 № 12-01/425) на лист Міністерства юстиції України від 24.03.2023 № 36756/4.6/33-23 щодо надання інформації (у межах компетенції) про кількість проведених Національною школою суддів України тренінгів із метою доповнення додатковою інформацією до розділу 23 “Фундаментальні права” у рамках підготовки Пакету розширення 2023 (Слюсарєва К. М.);

- співпраці з Проєктом Ради Європи “**HELP (Освіта в галузі прав людини для юристів) для України зокрема під час війни**” (Фулей Т. І.):

- онлайн-зустрічі з представниками проєкту “HELP для України зокрема під час війни” (3.04.2023);

- підготовки інформації про проєкт для керівництва НШСУ, зокрема опрацювання результатів опитування суддів про пріоритетні курси;

- участі у робочій зустрічі представників проєкту з керівництвом НШСУ (11.04.2023); <http://nsj.gov.ua/ua/news/spivpratsya-z-proektom-help-u-sferi-onlayn-navchannya/>;

- участі у першому засіданні Керівного комітету Проєкту Ради Європи “HELP (Освіта в галузі прав людини для юристів) для України, зокрема під час війни” щодо обговорення робочого плану Проєкту та запланованих заходів у межах його реалізації, програми та курсів HELP (12.04.2023);

- співпраці з Проєктом Ради Європи “**Підтримка судової влади України в умовах війни та післявоєнного періоду**”:

- онлайн-участі у відкритті та презентації Проєкту “Підтримка судової влади України в умовах війни та післявоєнного періоду” (27.03.2023); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/vidkrittya-novogo-proektu-radi-evropi/>;

- співпраці з Проєктом Ради Європи “**Посилення судових та позасудових засобів захисту прав осіб, постраждалих від війни в Україні**”, який реалізується у межах Плану дій Ради Європи для України “Стійкість, відновлення та відбудова” на 2023-2026 роки (Фулей Т. І.):

- онлайн-засідання Наглядової ради Проєкту (13.04.2023); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/sudovi-ta-pozasudovi-zasobi-zahistu-prav-osib-postrajdalih-vid-viyni-v-ukraini/>;

- співпраці з Проєктом Ради Європи “**Посилення соціального захисту в Україні**”, який реалізується у межах Плану дій Ради Європи для України “Стійкість, відновлення та відбудова” на 2023-2026 роки:

- онлайн-участі в офіційному відкритті та першому засіданні Керівного комітету Проєкту Ради Європи “Посилення соціального захисту в Україні” (23.03.2023) (Фулей Т. І., Слюсарєва К. М.);

[http://www.nsj.gov.ua/ua/news/prioritetni-napryami-spivpratsi-z-novim-proektom-radi-evropi-u-sferi-sotsialnogo-zahistu-ta-sotsialnih-prav/;](http://www.nsj.gov.ua/ua/news/prioritetni-napryami-spivpratsi-z-novim-proektom-radi-evropi-u-sferi-sotsialnogo-zahistu-ta-sotsialnih-prav/)

- співпраці з Проєктом Ради Європи “Захист прав дітей під час війни та післявоєнний період” (Слюсарева К. М.):

- участі в онлайн-зустрічі з менеджеркою Проєкту Ради Європи “Захист прав дітей під час війни та післявоєнний період” щодо співпраці (23.02.2023); [http://www.nsj.gov.ua/ua/news/perspektivni-napryami-spivpratsi-z-proektom-radi-evropi/;](http://www.nsj.gov.ua/ua/news/perspektivni-napryami-spivpratsi-z-proektom-radi-evropi/)

- онлайн-участі у конференції “Захист прав дітей під час війни та післявоєнний період в Україні”, яка була організована Проєктом Ради Європи “Захист прав дітей під час війни та післявоєнний період в Україні” (14.03.2023); [http://www.nsj.gov.ua/ua/news/zahist-prav-ditey-pid-chas-viyni-ta-u-pislyavoenniy-period-v-ukraini/;](http://www.nsj.gov.ua/ua/news/zahist-prav-ditey-pid-chas-viyni-ta-u-pislyavoenniy-period-v-ukraini/)

- онлайн-участі у першому засіданні Наглядової ради Проєкту Ради Європи “Захист прав дітей під час війни та післявоєнний період в Україні” (14.03.2023); [http://www.nsj.gov.ua/ua/news/zahist-prav-ditey-pid-chas-viyni-ta-u-pislyavoenniy-period-v-ukraini/;](http://www.nsj.gov.ua/ua/news/zahist-prav-ditey-pid-chas-viyni-ta-u-pislyavoenniy-period-v-ukraini/)

- участі в онлайн-зустрічі з нагоди презентації “Аналіз системи правосуддя щодо неповнолітніх, які перебувають у конфлікті з законом в Україні. Практичні аспекти”, підготовленого Проєктом Ради Європи у співпраці з Харківським інститутом соціальних досліджень (13.04.2023); [http://www.nsj.gov.ua/ua/news/analiz-sistemi-pravosuddya-shodo-nepovnlitnih-yaki-perebuvaut-u-konflikti-z-zakonom-v-ukraini/;](http://www.nsj.gov.ua/ua/news/analiz-sistemi-pravosuddya-shodo-nepovnlitnih-yaki-perebuvaut-u-konflikti-z-zakonom-v-ukraini/)

- підготовки листів НШСУ від 13.03.2023 № 17-01/360 та від 27.03.2023 № 12-01.405 начальниці відділу з прав дітей і координаторці РЄ з прав дитини Регіні Йенсдоттір щодо розробки тренінгів для суддів “Особливості кримінальних проваджень щодо неповнолітніх дітей” і “Сексуальне насильство щодо дітей в умовах збройного конфлікту”, а також участі викладачів НШСУ у запланованих Проєктом 6 регіональних тренінгах за моделлю міжвідомчого реагування “Директиви у кримінальних провадженнях за участі дітей”. Отримано лист-відповідь координаторки Ради Європи з прав дитини від 30.03.2023, яким підтверджується зазначена співпраця;

- підготовки листа Національної школи суддів України від 28.04.2023 № 17-01/625 на виконання листа Міністерства юстиції України № 45691/11.5.2/26-23 від 13.04.2023 щодо надання пропозицій та інформації для напрацювання Національної стратегії реформування системи юстиції та захисту прав дитини на наступні 5 років.

1.3. Дослідження з тематики застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (п. 124 Плану НД та НМР)

Результати дослідження з тематики Конвенції та практики ЄСПЛ використані для такого:

- розгляду звернень В. о. Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини щодо виконання рішень ЄСПЛ та підготовки листів-відповідей на звернення;
- обліку рішень ЄСПЛ щодо яких надходили звернення В. о. Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини (у формі таблиці) (Бахарєва А. М.);
- опрацювання і надання пропозицій щодо включення нових справ ЄСПЛ до Стандартизованих програм підготовки суддів усіх рівнів і спеціалізацій на 2024 рік;
- публікації тез доповіді Фулей Т. І. “Обмеження права вільно залишати територію України в умовах воєнного стану: гендерні аспекти”. Міжнародна науково-практична конференція “Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір” (15.06.2023);
- публікації тез доповіді Фулей Т. І. “Недискримінація і доступ до правосуддя у спорах з суб’єктами владних повноважень: практика суду касаційної інстанції”. VI Міжнародний правничий форум “Права людини та публічне врядування в сучасних умовах” (09.06.2023);
- організації та проведення спільно з Проектом Ради Європи “Підтримка судової влади України для кращого доступу до правосуддя” онлайн-засідання фокус-групи з обговорення концепції та механізму створення електронного ресурсу на базі НШСУ для ознайомлення з рішеннями ЄСПЛ, модерування дискусії (10.03.2023, м. Київ); <http://nsj.gov.ua/ua/news/praktika-espl-na-dopomogu-ukrainskim-suddyam/>;
- співпраці з проектом Ради Європи “HELP (Освіта в галузі прав людини для юристів) для України зокрема під час війни”:
  - участі в онлайн-зустрічі з представниками нового Проекту Ради Європи “HELP (Освіта в галузі прав людини для юристів) для України, зокрема під час війни” щодо співпраці і запуску курсів HELP (03.04.2023); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/obgovorennya-spivpratsi-u-sferi-onlayn-navchannya-dlya-suddiv/>;
  - участі у першому засіданні Керівного комітету Проекту Ради Європи “HELP (Освіта в галузі прав людини для юристів) для України, зокрема під час війни” щодо обговорення робочого плану Проекту та запланованих заходів у межах його реалізації, програми та курсів HELP (12.04.2023). <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/spivpratsya-zadlya-pidvishennya-potentsialu-suddiv-u-zastosuvanni-evropeyskih-standartiv-u-galuzi-prav-ludini/>.

1.4. Дослідження соціального контексту здійснення судочинства, зокрема забезпечення принципу гендерної рівності при здійсненні правосуддя та впровадження гендерного інтегрування в судову систему (п. 125 Плану НД та НМР)

Результати дослідження використані для такого:

- участі у зустрічі з Урядовою уповноваженою з гендерної політики

К. Левченко з питань оновлення існуючих навчальних курсів і розроблення нових, зумовлених збройною агресією, а також з питань залучення працівників НШСУ до роботи Міжвідомчої робочої групи з питань протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією РФ проти України (09.01.2023, м. Київ); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/zustrich-z-uryadovou-upovnovajenou-z-pitan-gendernoi-politiki/>;

- онлайн-участі Т. Фулей із доповіддю під час презентації Проекту “Вистоїмо разом. Вдосконалення системи підтримки постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з війною”, організованого Міжнародним благодійним фондом “Український Жіночий Фонд” у партнерстві з ГО “Ла-Страда Україна” та ГО “Асоціація жінок-юристок України “ЮрФем”, спільно з Апаратом Урядової уповноваженої з гендерної політики та Офісом Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, за фінансової підтримки Європейського Союзу (20.01.2023); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/prezentatsiya-proektu-vistoimo-razom-vdoskonalennya-sistemi-pidtrimki-postrajdalih-vid-seksualnogo-nasilstva-povyazanogo-z-viynou/>;

- підготовки відповіді (лист НШСУ від 10.02.2023 № 12-01/200) на лист Урядової уповноваженої з питань гендерної політики від 02.02.2023 року № 2487/0/2-23 щодо надання інформації про виконання Плану реалізації Рамкової програми співробітництва між Урядом України та ООН щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом (далі – Імплементацийний план) для підготовки засідань підгруп Міжвідомчої робочої групи з питань протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією росії проти України та надання допомоги постраждалим;

- підготовки відповіді (лист НШСУ від 28.02.2023 № 12-01/284) на лист Директорату з питань цифрового розвитку та соціальних послуг Мінсоцполітики від 16.02.2023 № 504/0/290-23/61 щодо надання інформації про стан виконання у 2022 році (у межах компетенції) Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року;

- участі в засіданні підгрупи МРГ № 1 “Доступ до правосуддя та притягнення до відповідальності” щодо виконання Плану реалізації Рамкової програми співробітництва між Урядом України та ООН з питань запобігання та реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом;

- участі в онлайн-засіданні Міжвідомчої робочої групи з питань протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією росії проти України, та надання допомоги постраждалим, організованому спільно з Урядовим уповноваженим з питань гендерної політики (02.06.2023);

- підготовки листа НШСУ від 25.05.2023 року № 12-01/801 на лист Міністерства соціальної політики України № 4859/0/2-23/61 від 18.04.2023 року з метою надання відповідей на Опитувальник первинної оцінки виконання Україною Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і

домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульської Конвенції);

- підготовки і проведення 15-16 червня 2023 року очного вступного тренінгу з гендерної рівності та недискримінації для суддів та тренерів Національної школи суддів України, організованому Національною школою суддів України спільно з Програмою підтримки ОБСЄ для України та Верховним Судом у рамках Проєкту “Гарантування дотримання прав людини при здійсненні правосуддя, фаза друга” щодо посилення гендерних компетенцій суддів (м. Київ).

1.5. Розробка науково-методичних матеріалів відповідно до Комплексного плану НШСУ щодо підвищення рівня професійної компетентності суддів при розгляді справ про воєнні злочини (п. 126 Плану НД та НМР)

Результати розробки науково-методичних матеріалів використанні для такого:

- зустрічі із представниками Програми USAID “Справедливість для всіх” і суддями щодо підготовки Настільної книги судді з розгляду справ про воєнні злочини (11.02.2023, м. Київ);

- *запланована* участь в онлайн-презентації Настільної книги судді, за підтримки Програма USAID “Справедливість для всіх” (22.06.2023);

- онлайн-зустрічі із представниками Проєкту ЄС “Право-Justice” щодо підготовки та запуску другої серії оновленого навчального курсу “Розслідування та судовий розгляд міжнародних злочинів та грубих порушень прав людини” для суддів і прокурорів, повторного курсу з верховенства права та організації семінарів з тематики європейського права, а також щодо проведення конференції із міжнародного досвіду та практики розгляду воєнних злочинів (27.02.2023, м. Київ);

- розроблення 0,5 денного семінару-практикуму для суддів “Особливості судового розгляду воєнних злочинів” (п. 27 Плану НД та НМР і на виконання п. 1.1.2 Комплексного плану НШСУ щодо підвищення рівня професійної компетентності суддів при розгляді справ про воєнні злочини);

- завантаження матеріалів у підрозділ “Навчальні посібники, виступи, онлайн-вебінари, інші матеріали навчальних заходів з основ міжнародного гуманітарного права, воєнних та інших міжнародних злочинів” розділу “На допомогу судді” на вебсайті НШСУ;

- проведення тренінгу для суддів “Воєнні злочини проти власності: елементи злочину та міжнародна практика”, 2 частина (25-26.04.2023, Івано-Франківська область).

1.6. Науково-методичне супроводження діяльності Консультативної Ради Національної школи суддів України з надання науково-методичної допомоги суддям, у провадженні яких є справи про воєнні злочини “С-24” (п. 127 Плану НД та НМР).

Результати науково-методичного супроводження:

- розроблено Положення про Консультативну Раду Національної школи суддів України з надання науково-методичної допомоги суддям із питань судочинства у справах про воєнні злочини;
- перекладено англійською мовою Положення про Консультативну Раду Національної школи суддів України з надання науково-методичної допомоги суддям із питань судочинства у справах про воєнні злочини;
- здійснено розсилку листа НШСУ від 27.02.2023 № 12-01/280 головам місцевих та апеляційних судів щодо консультування суддів;
- проведено онлайн-презентацію Консультативної ради при Національній школі суддів України у розгляді справ про міжнародні злочини національними судами, організованої Національною школою суддів України у співпраці з Програмою USAID “Справедливість для всіх” (12.04.2023); <http://www.nsj.gov.ua/ua/news/prezentatsiya-konsultativnoi-radi-pri-natsionalniy-shkoli-suddiv-ukraini-u-rozglyadi-sprav-pro-mijnarodni-zlochiny-natsionalnimi-sudami/>;
- здійснено постійну комунікацію з членами Консультативної Ради (постійно).

Наукові публікації

Науковими співробітниками НШСУ в першому півріччі 2023 року підготовлено 17 публікацій (наукових статей, тез доповідей, інтерв'ю).

НАУКОВІ СТАТТІ

- **Фулей Т.** “Правосуддя у справах щодо воєнних злочинів в Україні: перші виклики” (2023) // Слово Національної школи суддів України. 2022. № 3-4 (40-41).
- **Фулей Т.** “Доступ до правосуддя жертв війни в Україні” (подано до науково-практичного юридичного журналу “Альманах права”).

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

- **Кабиш О.** Лексична та граматична інтерференція у фаховому мовленні юристів. Мова та культура у просторі новітніх технологій: проблеми сучасної комунікації: матеріали VI Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 23 березня 2023 р. Київ, 2023. С. 42–43.
- **Маслюк А.** Врахування психологічних особливостей українців в умовах кризового стану суспільства. Вектори соціальної, організаційної та

економічної психології [Електронне видання]: тези доп. II Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 17 лют. 2023 р.). Відп. ред. С. М. Миронець. Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. С. 165-168.

➤ **Маслюк А.** Збереження психічного здоров'я людини в умовах війни на прикладі судової системи. Психологічні основи здоров'я, освіти, науки та самореалізації особистості: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 23–24 березня 2023 року) / ВНУ імені Лесі Українки; кафедра практичної психології та психодіагностики; за заг. ред. Л. І. Магдисюк. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 139-142.

➤ **Мілієнко О.** Protection of the rights of internally displaced persons from the Crimea. // Збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного круглого столу (м. Одеса, 24.02.2023) – Одеса: Видавництво «Юридика», 2023 – 322 с.

➤ **Фулей Т.** “Недискримінація і доступ до правосуддя у спорах з суб'єктами владних повноважень: практика суду касаційної інстанції”. VI Міжнародний правничий форум “Права людини та публічне врядування в сучасних умовах” (09.06.2023) // Збірник матеріалів VI Міжнародного правничого форуму “Права людини та публічне врядування в сучасних умовах”.

➤ **Фулей Т.** “Обмеження права вільно залишати територію України в умовах воєнного стану: гендерні аспекти”. Міжнародна науково-практична конференція “Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір” (15.06.2023) // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції “Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір”.

ІНТЕРВ'Ю та ПУБЛІКАЦІЇ

➤ **Оніщук М.** Актуальним питанням сьогодні є запровадження спеціалізації суддів з розгляду справ про воєнні злочини / Інформаційно-аналітичне видання Femida.ua (е-сайт). – 24.03.2023.

➤ **Оніщук М.** Національна школа суддів готує суддів з розгляду справ про воєнні злочини / Інтерфакс-Україна (е-сайт). – 05.04.2023.

➤ **Оніщук М.** Національна школа суддів готує суддів з розгляду справ про воєнні злочини / УНІАН (е-сайт). – 05.04.2023.

➤ **Оніщук М.** Національна школа суддів готує суддів з розгляду справ про воєнні злочини / New Voice (е-сайт). – 07.04.2023.

➤ **Оніщук М.** Незалежність системи правосуддя – маркер демократичних перетворень в Україні // Юридичний вісник України. 1.04–16.04.2023. № 13–14. С. 6–10.

➤ **Оніщук М.** Незалежність системи правосуддя – маркер демократичних перетворень в Україні / Судова влада України (е-сайт). – 12.04.2023.

➤ **Оніщук М.** Для виокремлення Касаційного адміністративного суду потрібне політичне рішення / Судово-юридична газета (е-сайт). – 20.04.2023.

➤ **Оніщук М.** Дослідницька служба розпочала співпрацю з Національною школою суддів України / Дослідницька служба ВРУ (е-сайт). – 06.06.2023.

МОНОГРАФІЇ

➤ Галуцько В., Стеценко С., Берлач А., Буханевич О., Ситников О., Мілієнко О. та ін., Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія/ за заг. ред. В. Фелика, В. Курила, Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.

Журнал установи

Упродовж першого півріччя 2023 року забезпечено видання випуску № 3-4 (40-41) 2022 загальнодержавного науково-практичного та науково-методичного юридичного журналу “Слово Національної школи суддів України”.

Триває робота над черговим номером журналу № 1 (42) 2023.

Електронні версії журналу розміщені на сайті видання. Із повним змістом зазначених примірників журналу можна ознайомитись на його офіційному веб-сайті – <http://slovo.nsj.gov.ua>.

VII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародна діяльність Національної школи суддів України спрямована на вивчення кращого світового досвіду у сфері суддівської освіти та його впровадження в навчальний процес для подальшого інституційного розвитку й

удосконалення освітньої та наукової складових діяльності закладу. З метою реалізації поставлених перед інституцією завдань НШСУ співпрацює з міжнародними організаціями, закладами суддівської освіти інших країн, програмами та проєктами міжнародної технічної допомоги (МТД) Україні, які працюють у сфері судочинства, а саме: Європейський Союз (ЄС), Рада Європи (РЕ), Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Уряди Нідерландів, Великої Британії, Організація Об'єднаних Націй (ООН) тощо.

НШСУ є членом *Міжнародної організації суддівської освіти (ІОЖТ)*, яка об'єднує 136 закладів освіти для суддів і прокурорів із 85 країн світу. Керівництво НШСУ завжди бере участь у конференціях ІОЖТ, які проводяться кожні два роки.

Національна школа суддів України має статус спостерігача у *Європейській мережі суддівської освіти (EJTN)*. Ця організація в період нападу РФ на Україну першою висловила підтримку Україні і відгукнулася на потреби НШСУ щодо викликів воєнного часу. Завдяки такій співпраці НШСУ проводила вебінари за участі експертів суддівських шкіл з Франції, Нідерландів, Італії і Болгарії. У червні поточного року ректор НШСУ Микола Оніщук взяв участь у 26-й Генеральній Асамблеї Європейської мережі суддівської освіти, в рамках якої виступив з доповіддю “Суддівська освіта в Україні в умовах воєнного часу”. Місяцями раніше в режимі онлайн відбулося спілкування ректора НШСУ з новопризначеним Генеральним Секретарем EJTN, обговорено напрямки співпраці. За результатами проведеної зустрічі EJTN було запропоновано провести серію тематичних вебінарів до кінця 2023 року.

Під час воєнних дій на території України, спричинених російською агресією, триває активна міжнародна співпраця з програмами та проектами МТД, яких у першому півріччі 2023 року нараховується близько 30, шляхом проведення навчальних заходів для суддівського корпусу в онлайн режимі. Проекти МТД жваво реагують на навчальні потреби НШСУ, намагаючись залучити міжнародний досвід щодо роботи судів в умовах воєнного стану та розгляду справ про воєнні злочини.

Для концентрації та координації зусиль розроблено *Комплексний план Національної школи суддів України щодо підвищення рівня професійної компетентності суддів при розгляді справ про воєнні злочини*, у реалізації якого об'єдналися зусилля НШСУ та проектів МТД Європейського Союзу, Ради Європи, Європейської мережі суддівської освіти та Американської агенції з міжнародного розвитку. В основі цього плану: підготовка модельних судових рішень з основних категорій воєнних злочинів; розробка допоміжних методичних матеріалів (посібників, пам'яток, збірок документів – конвенцій, протоколів до них, практик застосування актів міжнародного гуманітарного і міжнародного кримінального права тощо), проведення вебінарів, практикумів для суддів з актуальних питань воєнного права; створення системи індивідуального консультування суддів, до яких надійшли відповідні провадження.

Останнє здійснюється в межах утвореної НШСУ Консультативної групи “С24” з числа провідних фахівців у сфері міжнародного кримінального права, як національних, так і міжнародних.

➤ НШСУ продовжує активно розвивати зв'язки:

– Підписано Меморандум про співпрацю з Благодійною організацією “Адвокати за міжнародний розвиток”, яка співпрацює з НШСУ в рамках проекту “Розвиток судових компетентностей в Україні” за фінансової підтримки Уряду Великої Британії. Пройшли підготовку 104 українських судді з питань міжнародного кримінального права. У рамках проекту, навчання якого проходило в м. Варшава / Польща, були залучені британські експерти, що мають досвід відправлення правосуддя в міжнародних кримінальних судах і трибуналах. Також у співпраці з вищезазначеним проектом “Розвиток судових

компетентностей в Україні” Благодійної організації “Адвокати за міжнародний розвиток” за фінансової підтримки Уряду Великої Британії заплановані каскадні тренінги стосовно розгляду справ про найтяжчі міжнародні злочини, перший з яких пройшов у червні у Львові.

– Підписано Меморандум про співробітництво з Компанією “Менеджмент Системс Інтернешнл”, яка виконує проєкт “Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні “Взаємодія”. І вже в рамках проєкту 23-24.05.2023 було проведено очний тренінг для суддів “Особливості судового розгляду справ щодо викривачів корупції”.

– Під час Асамблеї EJTN був підписаний Меморандум про взаєморозуміння та співробітництво між Національною школою суддів України та Центром підготовки суддів та прокурорів Королівства Нідерланди, спільно з яким НШСУ вже провела та запланувала на друге півріччя проведення спільних вебінарів.

Згадаємо основні події, які відбулися у першому півріччі 2023 року:

➤ 20 – 23 березня та 3 квітня 2023 року була проведена онлайн підготовка суддів Вищого антикорупційного суду;

➤ 21 та 27 квітня, 5, 12 та 19 травня 2023 року була проведена онлайн підготовка суддів Верховного Суду.

Ці дві програми реалізовані з урахуванням побажань суддів Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду із залученням провідних українських та міжнародних експертів, залучення яких стало можливим завдяки співпраці з проєктами і програми МТД, міжнародними організаціями такими, як: проєкт ОБСЄ “Гарантування дотримання прав людини при здійсненні правосуддя, фаза II”, Програма підтримки ОБСЄ для України, Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні та проєкт ЄС “Право-Justice”, Програма USAID “Справедливість для всіх”, Благодійна організація “Адвокати за міжнародний розвиток” (Великобританія), Німецький фонд міжнародного правового співробітництва, проєкти Ради Європи: “Посилення заходів щодо протидії відмиванню коштів та фінансування тероризму в Україні”, “Підтримка судової влади України в умовах війни та післявоєнного періоду”, “Посилення судових та позасудових засобів захисту прав осіб, постраждалих від війни в Україні”, “Забезпечення ефективної реалізації права на справедливий суд (стаття 6 ЄКПЛ) в Україні”, “Зміцнення прав людини в системі кримінальної юстиції України”.

➤ Спільно з Програмою USAID “Нове правосуддя”:

– Проведено тренінг для суддів Верховного Суду “Забезпечення єдності судової практики: стандарти Європейського суду з прав людини і національний контекст”;

– Проведено низку координаційних зустрічей щодо підготовки Методики оцінювання членів Вищої кваліфікаційної комісії (також за участі проєкту ЄС “Право-Justice”) за головуванням ректора НШСУ.

– Проведено презентації:

21.04.2023 – Консультативної ради “С24” “Роль Консультативної ради при Національній школі суддів України у розгляді справ про міжнародні злочини національними судами”;

16.05.2023 – експертного звіту “Оцінка процедури вилучення активів та їх оборонення на користь держави і стандарти Європейської конвенції з прав людини”;

22.06.2023 – “Настільна книга судді: матеріали для розгляду справ про міжнародні злочини”, після чого на липень заплановано 5 онлайн-семінарів із використання Настільної книги судді;

23.06.2023 – звіту за результатами дослідження потреб адвокатів у підвищенні кваліфікації для ефективного захисту у справах про міжнародні злочини.

➤ Спільно з проектом ЄС “ПРАВО-Justice” проведено:

– круглий стіл “Інструменти підтримки жертв і свідків воєнних злочинів у кримінальних провадженнях в Україні”(01.02.2023);

– конференція “Європеїзація правової системи України: статус кандидата на вступ до ЄС та роль судового правозастосування”(28.02.2023);

– вебінар щодо прийнятності юрисдикції Міжнародного кримінального суду”(28.02.2023);

– навчальні курси: “Розслідування та судовий розгляд міжнародних злочинів та тяжких порушень прав людини” (6 модулів) та “Робота з вразливими свідками під час судового розгляду справ, пов’язаних із воєнними злочинами” (4 модулі);

– два вебінари для суддів: “Допустимість доказів у провадженнях, що розглядаються міжнародними судами” (28.02.2023) та “Депортація українців під час російсько-української війни” (25.04.2023) у співпраці з проектом “Соняшники”;

– у рамках Ініціативи “Модельні суди” 19.06.2023 розпочато проведення навчального курсу “Підготовка тренерів із впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду”, який складається з 8 модулів, 4 з яких заплановано провести у липні поточного року.

➤ Як результат підписаного Національною школою суддів України минулого року Меморандуму про співробітництво з Project Expedite Justice проведено спільний очний тренінг для суддів місцевих загальних судів “Воєнні злочини проти власності: елементи злочину та міжнародна практика” (перша частина - 26.02.2023, друга частина 25-26.04.2023. На друге півріччя заплановано проведення тренінгу для тренерів із вище вказаної тематики.

➤ Продовжується активна співпраця НШСУ та Консультативної місії Європейського Союзу та її представництв, у межах якої проведено вебінар за участі колишнього судді Міжнародного кримінального суду “Надання пояснень та свідчень в суді – допит та перехресний допит свідків в суді” та “Управління судовим процесом”. Також за участі шведських експертів проведено два

усеукраїнських семінари для суддів, помічників суддів та працівників апаратів судів “Гендерна рівність і правосуддя: підходи Швеції та України” та “Судовий розгляд скарг щодо дискримінації у сфері праці: досвід Швеції та України”.

➤ Національній школі суддів України передано дистанційний курс “Тренінг із питань захисту економічної конкуренції, заходів торговельного захисту і державної допомоги”, який було розроблено за участі представників НШСУ спільно з Міжнародною організацією права розвитку та Європейським банком реконструкції та розвитку. Апробація цього дистанційного курсу тривала з 15 травня по 11 червня 2023 року.

➤ У рамках проєкту ЄС “Підтримка реформ публічних закупівель в Україні” розроблено навчальний курс у формі тренінгу для суддів адміністративних та господарських судів “Розгляд спорів щодо публічних закупівель адміністративними та господарськими судами”. 10.05.2023 проведено апробацію цього курсу. Після чого відбулося засідання групи розробників з доопрацювання матеріалів навчального курсу за результатами проведеної апробації. У липні поточного року відбудеться тренінг для тренерів.

Участь представників та тренерів НШСУ у заходах за кордоном:

➤ у 26-й Генеральній Асамблеї Європейської мережі суддівської освіти (Стокгольм, Швеція);

➤ у тренінгу для тренерів з питань воєнних злочинів у рамках Програми “Розвиток судових компетентностей в Україні” (Варшава, Польща);

➤ у конференції “Забезпечення провадження реформ у антидискримінаційній сфері в Україні відповідно до європейських стандартів” (Варшава, Польща);

➤ у навчальному візиті до Республіки Хорватія;

➤ у вступному та просунутому тренінгах із питань кіберзлочинності та електронних доказів (Бухарест, Румунія);

➤ у семінарі європейських юристів/адвокатів щодо європейських юридичних практик з питань міграції/притулку для допомоги українським вимушено переміщеним особам (Братислава, Словаччина).

Усього у співпраці з проєктами МТД у першому півріччі 2023 року було проведено:

➤ **5** засідань груп розробників навчальних курсів / тренінгів;

➤ **40** навчальних заходів (конференції, круглі столи, вебінари, тренінги для тренерів, тренінги для суддів, голів судів, працівників апарату суду, апробації розроблених навчальних курсів);

➤ **25** зустрічей, зокрема і в режимі онлайн, за участі ректора, проректорів, начальників відділів та провідних фахівців НШСУ, що стосувалися питань взаємодії.

НШСУ активно працює над підтримкою та розвитком напрямків співробітництва, розширенням зв'язків із міжнародними організаціями, проєктами міжнародної технічної допомоги та іноземними закладами суддівської освіти, проводячи переговори та зустрічі з керівниками, уповноваженими представниками та експертами різних організацій,

експертними місіями, які займаються моніторингом ефективності використання міжнародної технічної допомоги та формуванням перспективних планів співпраці. За звітний період було проведено близько **25** зустрічей, зокрема і в режимі онлайн, за участі ректора, проректорів, начальників відділів та провідних фахівців НШСУ, що стосувалися питань взаємодії.

VIII. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Інформаційне забезпечення діяльності Національної школи суддів України у першому півріччі 2023 року здійснювалося з урахуванням подальшого розвитку комунікаційних процесів, удосконаленням форм та поглибленням змісту підготовки суддів, упровадженням сучасних інформаційних технологій у навчальний процес.

Зважаючи на складну ситуацію в державі, введення воєнного стану через військову агресію РФ, інформаційна політика НШСУ у цей період зосереджувалася на висвітленні дистанційних заходів з розробки та проведення навчальних курсів, спрямованих на спеціальну підготовку суддів з тематики воєнних злочинів, злочинів проти національної безпеки, застосування норм міжнародного гуманітарного права, та обумовлювалася зростанням уваги суспільства і засобів масової інформації до діяльності установи у зв'язку з проведенням підготовки суддів Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду України.

Водночас, відбулося стабільне збільшення кількості інформаційних продуктів. Так, за перше півріччя 2023 року на офіційному сайті Національної школи суддів України було розміщено понад 2 000 інформаційних повідомлень про заходи з підготовки суддів, спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, підготовки працівників апаратів судів, новації в діяльності установи, події за участі керівництва Школи, важливі факти й матеріали щодо суддівської освіти та кваліфікації. Стали постійними рубрики “На допомогу викладачу (тренеру)”, “Щоденник спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді”, “План основних заходів Національної школи суддів України” на поточний тиждень.

У співпраці із засобами масової інформації, зокрема з відомими фаховими юридичними виданнями, НШСУ систематично інформує громадськість про найактуальніші новини суддівської освіти, а також готує цікаві аналітичні матеріали та інтерв'ю на актуальні теми. Постійно вдосконалюються форми подачі інформації та модернізуються рубрики вебсторінки Національної школи суддів України, що дозволяє робити новини цікавішими та кориснішими для користувачів.

Варто зазначити, що продовжує розвиватися як альтернативне джерело інформування офіційна сторінка НШСУ в соціальній мережі Facebook, яка дає змогу оперативно відстежувати найактуальніші події щодо підготовки представників української судової системи. За перше півріччя роботи у Facebook здійснено понад 2 500 дописів. На сьогодні вебсторінка Школи виконує функцію

платформи для діалогу із зацікавленими особами, оперативного зворотного зв'язку із читацькою аудиторією, яка нині налічує понад 6 тисяч постійних користувачів та щомісяця охоплює до 35 тисяч читачів сторінки. Кількість “уподобань”, розміщених у соціальній мережі матеріалів, уже перевищила 5 тисяч.

Активно розвивається YouTube-канал НШСУ, де оприлюднюються відеоматеріали про діяльність Національної школи суддів України, роботу її керівництва та співробітників відділів. Так, уже традиційними стали онлайнтрансляції окремих навчальних заходів, поступово формується бібліотека навчальних відеоматеріалів та готуються нові ініціативи в цьому напрямі.

Серед перспективних напрямів Національної школи суддів України залишається робота над створенням власного телеканалу, який транслюватиме актуальні тематичні програми та/або інтерв'ю із цікавими особистостями.

Шостий рік у центральному офісі Школи успішно функціонує інформаційне табло, яке транслює інформацію про останні події і заходи у сфері суддівської освіти.

ІХ. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

З метою забезпечення організаційної діяльності Національної школи суддів України у першому півріччі 2023 року розроблено та укладено **59** договорів із господарських питань і **14** додаткових угод до них.

За звітний період проведено правову експертизу **513** проєктів наказів на відповідність їх чинному законодавству.

Для реалізації спільних проєктів у сфері професійної підготовки та підвищення кваліфікації суддів і працівників апаратів судів, науково–дослідної діяльності, обміну досвідом та інформацією з метою розвитку системи правосуддя України в першому півріччі 2023 році укладено **3** меморандуми про двосторонню співпрацю.

У першому півріччі 2023 року проведено **36** засідань уповноваженою особою та складено відповідну кількість протоколів про роботу уповноваженої особи, **14** тендерних процедур і **41** закупівля без використання електронної системи закупівель “ProZorro”.

Представлено інтереси Національної школи суддів України в **1** судовому провадженні.

За звітний період у Національній школі суддів України було опрацьовано **3234** документи, зокрема: вхідних листів та ін. документів – **441**, вихідних листів – **982**, доручень ректора, ректорату та проректорів – **7**, вихідних реєстрів – **77**, вхідних реєстрів – **41**, службових записок – **239**, запитів на інформацію та звернень громадян – **35**. За перше півріччя 2023 року було зареєстровано, перевірено, відредаговано та відформатовано **1026** наказів з основної діяльності та з адміністративно–господарських питань. Перевірено, відредаговано та відформатовано **360** інформацій для розміщення на вебсайті установи. На

контроль було взято **130** вхідних документів та **126** знято з контролю у зв'язку з виконанням.

Здійснено методичне забезпечення упорядкування (оформлення описів, засвідчувальних написів) та передача справ постійного зберігання і з кадрових питань структурних підрозділів до відділу документального забезпечення та контролю для подальшого опрацювання та зберігання за 2019, 2020, частково за 2021, 2022 рр.

Проведено перевірку наявності та стану збереження документів НШСУ для надання інформації до Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України. Підготовлено інформацію з 2010 року та станом на 30.06.2023 року.

Підготовлено **26** Планів основних заходів НШСУ, **2** накази, узагальнено Інформаційно-аналітичний звіт про діяльність НШСУ у 2022 році та надіслано до ВККСУ, ВРП, Ради суддів України, ДСА України, Верховного Суду. Підготовлено та надіслано привітання понад **20** адресатам. Забезпечено надсилання документів різними засобами зв'язку.

У 2023 році для забезпечення діяльності НШСУ Законом України “Про Державний бюджет України на 2023 рік” були виділені кошторисні призначення в розмірі **76 109,76 тис. грн:** за загальним фондом – **70 504,8 тис. грн,** за спеціальним фондом – **5 604,9 тис. грн.**

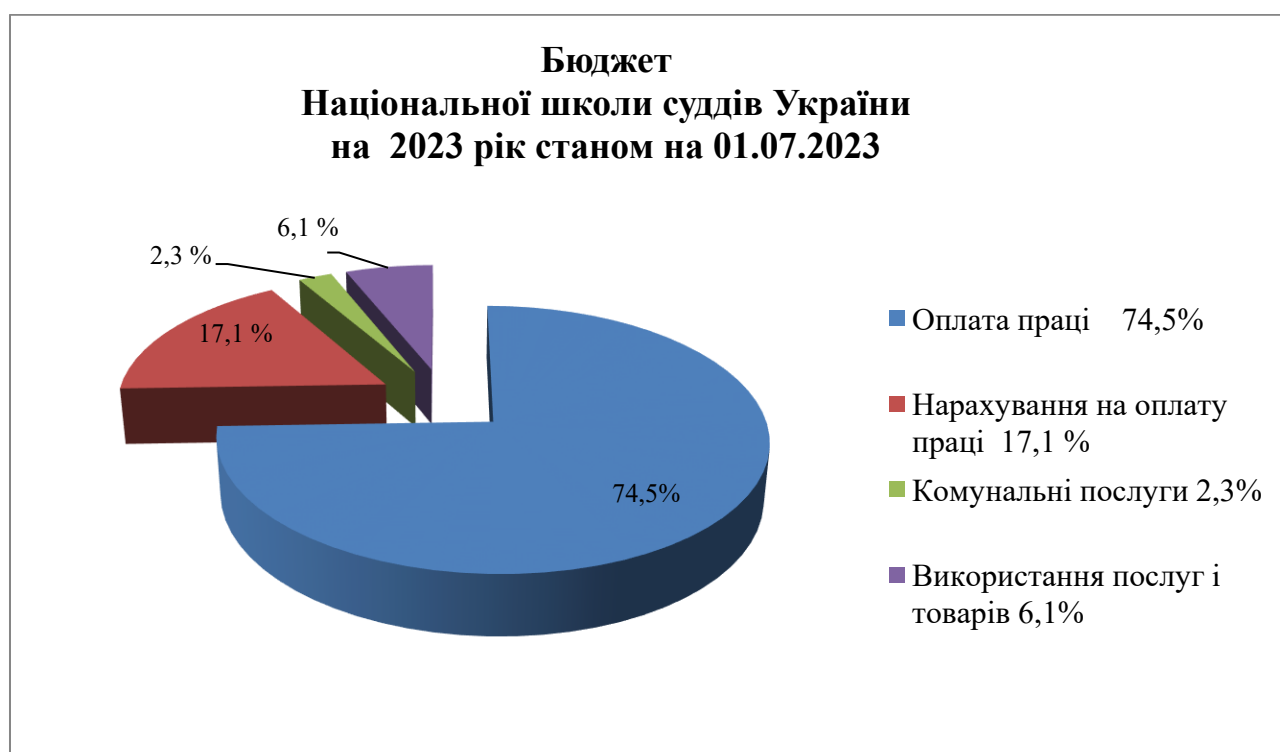
Зокрема:

оплата праці – 56 682,0 тис. грн,

нарахування на оплату праці – 13 020,1 тис. грн,

видатки на товари та послуги – 4 628,3 тис. грн,

видатки на оплату комунальних послуг – 1 779,3 тис. грн,

У межах затверджених асигнувань забезпечено оплату праці працівників Національної школи суддів України у першому півріччі 2023 року.

Для забезпечення діяльності НШСУ придбано господарські матеріали, сплачено за послуги оренди, зв'язку, комунальні та інші послуги, а також здійснено випуск загальнодержавного науково–практичного та науково–методичного юридичного видання “Слово Національної школи суддів України”.

У зв'язку з запровадженням воєнним станом на території України та проведенням платежів Державною казначейською службою виключно з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунка та черговості, визначеною пунктом 19 Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 (зі змінами) НШСУ забезпечено лише необхідні видатки для діяльності установи: послуги зв'язку, Інтернет послуги, своєчасне оновлення та надання послуг із супроводження комп'ютерної програми “Комплексна система автоматизації підприємства “IS-pro”, послуги з страхування та охорони орендованих приміщень, комунальні послуги, тощо.

Станом на 1 липня 2023 року в Національній школі суддів України кредиторської заборгованості немає.

У першому півріччі 2023 року Національній школі суддів України надано міжнародної технічної допомоги на загальну суму 1 124,4 тис грн. а саме:

- Кімонікс Інтернешнл Інк згідно договору від 07.12.2022 № ТА-202212007/01 надано ліцензію програмної продукції ESET PROTECT Entry з локальним управлінням на 1 рік Поновлення (151 шт.) на суму 41,3 тис. грн.
- Секретаріатом Організації з безпеки та співробітництва в Європі згідно договору від 07.04.2023 № SPU 011 передано 3 монітори на суму 25,0 тис. грн.
- Європейським Союзом з реформування сектору цивільної безпеки України згідно договору від 04.04.2023 № 2023-EUAM-0747 передано 8 шт. персональних комп'ютерів (моноблоків) на загальну суму 304,1 тис. грн.
- Кімонікс Інтернешнл Інк. згідно договору від 26.05.2023 № ТА-20230526/0 передано 8 шт. персональних комп'ютерів (моноблоків), 2 шафи з акумуляторними батареями, 2 ББЖ на загальну суму 753, 9 тис. грн.

Додаток 1

УЗАГАЛЬНЕНІ ДАНІ
ПРО ПІДГОТОВКУ ТА ПЕРІОДИЧНЕ НАВЧАННЯ СУДДІВ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЇХНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
У НАЦІОНАЛЬНІЙ ШКОЛІ СУДДІВ УКРАЇНИ
у 1 півріччі 2023 року

№ з/п	Найменування структурних підрозділів	за кошти Державного бюджету					за кошти міжнародних організацій					УСЬОГО
		судді					судді					
		підготовка суддів, у тому числі обраних на адміністративні посади в судах	період. навчання суддів з метою підвищ. рівня їхньої кваліфікації	проведення курсів навчання, визначених кваліф. або дисциплінарним органом, для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя	УСЬОГО	%	підготовка суддів, у тому числі обраних на адміністративні посади в судах	період. навчання суддів з метою підвищ. рівня їхньої кваліфікації	проведення курсів навчання, визначених кваліф. або дисциплінарним органом, для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя	УСЬОГО	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Відділ підготовки суддів	698	485	0	1183	70,29	0	500	0	500	29,71	1683
2	Дніпровське регіональне відділення	190	561	0	751	100,00	0	0	0	0	0,00	751
3	Львівське регіональне відділення	225	481	0	706	95,53	0	33	0	33	4,47	739
4	Одеське регіональне відділення	89	614	0	703	100,00	0	0	0	0	0,00	703
5	Харківське регіональне відділення	94	1040	0	1134	100,00	0	0	0	0	0,00	1134
6	УСЬОГО	1296	3181	0	4477	89,36	0	533	0	533	10,64	5010

Додаток 2

УЗАГАЛЬНЕНІ ДАНІ
ПРО ПІДГОТОВКУ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТІВ СУДІВ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІХНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
У НАЦІОНАЛЬНІЙ ШКОЛІ СУДДІВ УКРАЇНИ
за 1 півріччя 2023 РОКУ (ЗАГАЛОМ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІ ТА ПОМІЧНИКИ СУДДІВ)

№ з/п	Найменування структурних підрозділів	за кошти Державного бюджету			за кошти міжнародних організацій			Усього
		підготовка працівн. апаратів судів та підвищення їхньої кваліфікації	Усього	%	підготовка працівн. апаратів судів та підвищення їхньої кваліфікації	Усього	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Відділ підготовки суддів (помічники суддів)	2908	2908	100,0	0	0	0,0	2908
2	Вінницький навчальний центр	3356	3356	100,0	0	0	0,0	3356
3	Дніпровське регіональне відділення	2374	2374	100,0	0	0	0,0	2374
4	Львівське регіональне відділення	2719	2719	100,0	0	0	0,0	2719
5	Одеське регіональне відділення	1898	1898	100,0	0	0	0,0	1898
6	Харківське регіональне відділення	2832	2832	100,0	0	0	0,0	2832
7	Усього	16087	16087	100,0	0	0	0,0	16087